

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

YASAMA YILI

24

4

SIRA SAYISI: 559

Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ağrı Milletvekili Halil Aksoy'un; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi, Antalya Milletvekili Gürkut Acar'ın; Milletvekili Seçim Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri Yalova Milletvekili Muharrem İnce ve İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Abdullah Levent Tüzel'in; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Anayasa Komisyonu Raporu

(1/869, 2/445, 2/567, 2/624, 2/936, 2/1630, 2/1666)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

● 1/869 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı5
- Genel Gerekçesi5
- Madde Gerekçeleri6

● 2/445 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı12
- Genel Gerekçesi12
- Madde Gerekçeleri13
- Metni14

● 2/567 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı15
- Genel Gerekçesi15
- Madde Gerekçeleri16
- Metni17

● 2/624 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı18
- Katılma Yazısı18
- Genel Gerekçesi18
- Madde Gerekçeleri19
- Metni20

● 2/936 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı21
- Genel Gerekçesi21
- Madde Gerekçeleri22
- Metni23

● **2/1630 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı24
- Genel Gerekçesi24
- Madde Gerekçeleri25
- Metni26

● **2/1666 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı27
- Genel Gerekçesi27
- Metni28

● **Alt Komisyon Raporu**29

● **Alt Komisyon Metni**34

● **Anayasa Komisyonu Raporu**38

● **Muhalefet Şerhleri**45

● **Tasarı Metni**57

● **Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin**57

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-881-6648

5/12/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'na 21/10/2013 tarihinde kararlaştırılan "Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/869)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu İçişleri Komisyonu İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

XX. Yüzyılın ikinci yarısında bir hukuk terimi olarak yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanan insan hakları terimi, teorik olarak bütün insanlara tanınması gereken ideal bir haklar listesini ifade etmektedir. İnsan hakları, kişinin insan olmasından kaynaklanan dokunulmaz, vazgeçilmez, yadsınamaz ve devredilemez haklardır.

İnsan haklarına en çok önem verilen yönetim şeklinin ise, çoğulcu demokrasiye sahip demokratik yönetimler olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle demokratik bir yönetimin içinde mutlaka bulunması gereken en önemli unsurlardan birisinin, temel hak ve özgürlüklerin korunması olduğu şüphesizdir.

İnsan hakları ve demokrasi kavramlarının gelişimi paralel bir seyir izlemiştir. Siyasal iktidarlara sınırlamalar getirilmeye başlandığı andan itibaren yapılan bütün hareketlerin temelinde insan hakları kavramı yer almıştır. Siyasal iktidarlara getirilen bu sınırlamalara bağlı olarak demokrasi de gelişmeye başlamış ve insan hakları ile demokrasi kavramları birbirlerinden ayrılmaz duruma gelmiştir.

Gelişmiş demokrasilerde temel hak ve hürriyetler olarak ifade edilen ve anayasal metinlerde yer bulan birçok insan hakkının kullanımı konusunda ülkemizde getirilen sınırlamaların, Anayasanın sözü ve ruhu yanında demokratik toplum gereklerine uygun bir şekilde en aza indirilmesi konusundaki çalışmalar, son on yıllık dönemde hız kesmeden devam etmiş ve bu kapsamda birçok mevzuatta önemli değişiklikler yapılmıştır.

Özellikle, 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun ve 11/4/2013 tarihli ve 6459 sayılı İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Bağlamında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan düzenlemelerle insan hakları ve ifade özgürlüğü kapsamında yapılan değişiklikler son derece olumlu sonuçlar ortaya koymuş ve bu hakların gerektiği gibi kullanımı konusunda toplumda ilerleme sağlandığı müşahade edilmiştir.

Hazırlanan bu Tasarıyla da, temel insan haklarından olan, ifade özgürlüğü ile seçme ve seçilme, toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarının kullanımının genişletilmesi ve bir kişinin sahip olduğu özelliğinden dolayı ayırmıcılığa uğramaması amacıyla bazı kanunlarda değişiklikler yapılmaktadır.

Bu kapsamda, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasında zaman aralığı genişletilmekte, seçim propagandalarında farklı dil ve lehçeler kullanılabilmesine imkân sağlanmakta, siyasi partilerin eş başkan seçebilmeleri ve %7'den daha az oy almış partilerin de Devlet yardımından faydalanması imkânı getirilmektedir.

Diğer yandan, nefret suçu günümüzde mücadele edilmesi gereken en önemli olgulardan biri olarak uluslararası gündemde yerini almıştır. Nefret suçlarında hedef mağdurdan öte mağdurun üyesi olduğu sosyal gruptur. Fail için ise önyargı, açık veya örtülü şekilde suçun işlenme motivasyonunu oluşturmaktadır. Ayırmıcılık temelli olması nedeniyle nefret suçu fail ve mağdur ile birlikte tüm toplumu yakından etkilemektedir. Bu kapsamda Türk ceza adalet sistemine daha uygun olacak şekilde 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen ayırmıcılık suçuyla birlikte nefret suçu da düzenlenmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 8/4/2010 tarihli ve 5980 sayılı Kanunla, 298 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle, seçim propagandalarında Türkçe'den başka dil ve yazı kullanılmasına ilişkin yasak ve bu yasağa ilişkin yaptırım kaldırılarak, propagandalarda Türkçe kullanılmasının esas olduğu yönünde düzenleme yapılmıştır.

Maddeyle, 298 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, bu hüküm değiştirilmekte ve siyasi parti ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propagandada Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin de kullanılabilceği açıkça düzenlenmektedir.

Madde 2- Maddeyle, 2820 sayılı Kanunun 15 inci maddesine eklenen yeni bir fıkrayla, siyasi partilerin eş genel başkanlık sistemi uygulayabilmelerinin önü açılarak, parti yönetimlerinin daha katılımcı ve çok sesli bir yapılanmaya gidebilmelerine imkân verilmesi amaçlanmaktadır. Düzenlemeye göre, eş genel başkanların her biri, genel başkan için öngörülen hükümlere tabi olacaktır. Eş genel başkan iki kişiden fazla olmayacaktır.

Madde 3- Maddeyle, siyasi partilerin bir ilçede teşkilatlanmaları için, ilçe sınırları içerisindeki beldelerde teşkilat kurma zorunluluğu kaldırılmak suretiyle siyasi partilerin teşkilatlanmalarının kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, 2820 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre Devletçe yapılacak yardımların sadece parti ihtiyaçları ve parti çalışmalarında kullanılacağı hükme bağlanmaktadır.

2820 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların %7'sinden fazlasını alan siyasi partilere yapılan Devlet yardımının, %3'ten fazla oy almış partilere de yapılması sağlanmaktadır. Böylece siyasi partilerin teşkilatlanma ve varlıklarını sürdürebilmelerine destek sağlanması ve siyasal yaşamdaki çoğulculuğun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Buna göre yapılacak yardım bir milyon Türk Lirasından az olmayacaktır.

Madde 5- 2911 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde öngörülen değişikliklerle, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılacağı yer ve güzergâhın belirlenmesinde siyasi partiler, meslek örgütleri ve sendikaların görüşünün alınması, ihtiyaç duyulması halinde birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı belirlenebilmesi, toplantı ve gösteri yürüyüşünün yapılacağı yer ve güzergâhların yerel gazete ile valilik ve kaymakamlık internet sitelerinde ilan edilmesi konularında yeni hükümler getirilmektedir.

Madde 6- Maddeyle, 2911 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle, açık yerlerdeki toplantı ve yürüyüşlerin güneş batmadan önce dağılacak şekilde, kapalı yerlerdeki toplantıların ise gece saat 24.00'e kadar yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylelikle, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme süresi bir miktar uzatılmakta ve bu hakkın kullanılmasının kapsamı genişletilmektedir.

Madde 7- Maddeyle, 2911 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi değiştirilmekte ve aynı maddeye yeni bir fıkra eklenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasının mevcut metnine göre, toplantı düzenleme kurulu, kendi üyelerinden başkan dahil en az yedi kişiyi toplantının yapıldığı yerde bulundurmakla yükümlüdür. Bu hususun, katılanların kimlikleri belirtilmek suretiyle hükümet komiserince bir tutanakla tespit edilmesi gerekir. Ancak, Tasarıyla hükümet komiserinin yetkileri kaldırıldığından, fıkra hükümet komiserine verilen görev, düzenleme kuruluna verilmektedir. Buna göre, yükümlülüğün yerine getirildiğine dair tutulan tutanak, düzenleme kurulu tarafından hazırlanarak yetkili kolluk amirine teslim edilecektir.

Maddeye eklenmesi öngörülen ikinci fıkraya göre, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde katılımcıların ve konuşmacıların ses ve görüntüleri kolluk tarafından kaydedilebilecek ve elde edilen kayıt ve görüntüler şüphelilerin ve suç delillerinin tespiti dışında başka bir amaç için kullanılamayacaktır.

Madde 8- Maddeyle, 2911 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle, hükümet komiserine verilen görev ve yetki, düzenleme kuruluna verilmektedir. Buna göre, düzenleme kurulu, toplantının amacı dışına çıktığını veya düzen içinde gerçekleşmesini imkânsız gördüğü takdirde dağılma kararı alacak ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirecektir.

Madde 9- Maddeyle, 2911 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde değişiklik yapılmak suretiyle, hükümet komiserine verilen görev ve yetki, düzenleme kuruluna verilmektedir. Buna göre, Kanunun 12 nci maddesi gereğince düzenleme kurulu tarafından toplantının dağılmasına karar verilmesi halinde, yapılan toplantılar veya gösteri yürüyüşleri 2911 sayılı Kanuna aykırı sayılacaktır.

Madde 10- Maddeyle, 2911 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle, hükümet komiserine verilen görev ve yetki, düzenleme kuruluna verilmektedir. Buna göre, Kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşünün daha sonra 23 üncü maddede belirtilen kanuna aykırılık durumlarından bir veya birkaçının vuku bulması sebebiyle, Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü haline dönüşmesi durumunda, düzenleme kurulu toplantı veya gösteri yürüyüşünün sona erdiğini topluluğa ilan edecek ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirecektir.

Diğer yandan, düzenleme kurulunun bu görevi yerine getirmemesi halinde, durum yetkili kolluk amiri tarafından mahallin en büyük mülki amirine bildirilecek ve mahallin en büyük mülki amiri tarafından toplantının sona erdirilip erdirilmeyeceğine karar verilecektir.

Madde 11- Maddeyle, 2923 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine yeni cümleler eklemek suretiyle, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla, özel kurslar dışında ayrıca özel öğretim kurumları da açılabileceği düzenlenmektedir.

Bilindiği üzere, eğitim hakkını düzenleyen Anayasanın 42 nci maddesi, eğitimin tüm vatandaşlara eşit bir şekilde sunulması gerektiğini ve eğitim hakkının pozitif bir hak olması nedeniyle Devletin bu hakkın kullanılmasında ne tür aktif görevler üstleneceğini ele almaktadır.

Ülkemizde Türkçe dışındaki dillerde eğitim ve öğretim konusu 2923 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Bu Kanun hükümlerine göre, Türkiye’de geleneksel olarak konuşulan farklı dil ve lehçelerin öğretilmesi amacıyla Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak suretiyle özel kurslar açılması mümkündür. Ancak, söz konusu Kanun, özel kurslar dışında özel öğretim kurumları açılabilmesine imkân tanımamaktadır. Bugün itibarıyla, ülkemizde ve dünyada meydana gelen gelişmeler ve eğitim alanında ortaya çıkan toplumsal talepler, söz konusu Kanunda değişiklik ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede, bahse konu Kanunda Türkçe dışında yapılacak eğitime ilişkin düzenlemelerin kapsamının günün ihtiyaçlarına göre genişletilmesi ve vatandaşların gündelik hayatlarında kullandıkları farklı dil ve lehçelerin de dahil edilmesi amacıyla söz konusu değişiklik yapılmıştır.

Öte yandan, açılacak olan kurumlarda eğitim ve öğretimin yapılacağı dil ve lehçelerin Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edileceği ve bu kurumların açılmasına ve denetimine ilişkin esas ve usullerin Milli Eğitim Bakanlığına çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 12- Madde ile, Türk Ceza Kanununun 112 nci maddesi, başlığı ile birlikte değiştirilmektedir.

Madde başlığında yapılan değişiklikle, kişilerin eğitim ve öğretim hakkına vurgu yapılmıştır. Böylece, Anayasa ile tanınan eğitim ve öğretim hakkının, ceza yaptırımıyla güvence altına alınması sağlanmıştır.

Gerek devlet eliyle gerek özel hukuk kişileri aracılığıyla yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti, kişiler açısından bir kamu hizmeti ifade etmektedir. Bu nedenle, kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetinin engellenmesi, aynı zamanda kişilerin eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasını engellemek olarak düşünülmelidir. Bu eğitim ve öğretim faaliyetinin engellenmesi, birden çok kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanması açısından etki doğurduğu için, söz konusu suç oluşturulan ilk seçimlik hareket olarak belirlenmiştir.

Söz konusu suçun oluşabilmesi için, özel hukuk gerçek veya tüzel kişileri eliyle verilen eğitim ve öğretim hizmetinin yürütülmesi sırasında kamu makamlarının verdiği iznin kötüye kullanılmaması, verilen iznin koşullarına uygun olarak bu hizmetin yürütülmesi gerekir.

Maddenin (b) bendinde, belli bir kişinin eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi söz konusu suç bakımından seçimlik bir hareket olarak tanımlanmıştır.

Kişinin eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasının engellenmesi suretiyle bu suçun oluşabilmesi için, öncelikle eğitim ve öğretim hakkının kullanılması söz konusu olmalıdır. Başka bir deyişle, söz konusu bentte, ancak Anayasa ve kanunla belirlenmiş sınırlar içinde kullanılan bir hakkın engellenmesi, suç olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle, eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasıyla ilgili olarak Anayasada, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde ve kanunlarda belirlenen ölçü ve sınırlar dışına çıkmış olması durumunda, bu suç oluşmayacaktır. Örneğin, öğrenci statüsünde olsa bile, başkalarının eğitim ve öğretim hakkını kullanmasını, eğitim ve öğretim faaliyetinin yürütülmesini engelleyici davranışlar içerisinde giren kişinin, bu davranışlarına devam ettiği sürece veya disiplin yaptırımı bağlamında eğitim ve öğretim faaliyetinin yürütüldüğü bina ve tesislerden uzaklaştırılmasına ilişkin eylemler suç oluşturmayacaktır.

Maddenin (c) bendinde, öğrencilerin barınmalarına tahsis edilmiş binalara giriş, çıkışlarının, burada oturmalarının engellenmesi, suç olarak tanımlanmıştır. İster kamu kurum veya kuruluşları tarafından ister özel hukuk kişileri eliyle verilsin, öğrencilerin barınma ihtiyaçlarını toplu olarak karşılamaya yönelik hizmetlerin, eğitim ve öğretim hakkıyla bağlantısı dolayısıyla, söz konusu seçimli harekete bu madde kapsamında yer verilmiştir.

Bu suçun söz konusu seçimlik hareketle işlenebilmesi için, özel hukuk kişileri eliyle verilen bu hizmetin, kamu makamlarının verdiği iznin koşullarına uygun olarak yürütülmesi gerekir.

Bu madde kapsamında tanımlanan suçun oluşması açısından, söz konusu seçimlik hareketler, kişilere karşı cebir veya tehdit kullanarak gerçekleştirilebileceği gibi, örneğin bu hizmetlerin verildiği bina ve tesislere ilişkin kapıların öğrencilerin giriş ve çıkışını engelleyecek şekilde kilitlemesi suretiyle de gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, madde metninde "cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla" ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadenin kullanılması, söz konusu suçun oluşabilmesi açısından eğitim ve öğretim hakkına müdahalenin hukuka aykırı bir şekilde gerçekleşmesi gereğini vurguladığı için de önem taşımaktadır.

Maddede yapılan değişikliklerle, ayrıca suçun cezası artırılmıştır.

Madde 13- Madde ile, Türk Ceza Kanununun 113 üncü maddesi, başlığı ile birlikte değiştirilmektedir.

Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetinin engellenmesinin müstakil bir suç olarak tanımlanmasındaki asıl sebep, bu faaliyetlerin kişiler bakımından kamu hizmeti niteliği taşımasıdır. Bu nedenle, madde başlığında yapılan değişikliklerle, kişilerin kamu hizmetlerinden yararlanma hakkına vurgu yapılmıştır.

Maddenin (a) bendinde, bir kamu faaliyetinin genel olarak engellenmesi, suç olarak tanımlanmıştır.

Bir kamu faaliyetinin genel olarak engellenmesi, aynı zamanda kişilerin bir kamu hizmetinden yararlanmasını engellemek sonucunu doğurmaktadır. Bir kamu faaliyetinin genel olarak engellenmesi, birden çok kişinin bu hizmetten yararlanması açısından etki doğurduğu için, söz konusu suçu oluşturan ilk seçimlik hareket olarak belirlenmiştir.

Maddenin (b) bendinde ise, kişilerin kamu kurumlarında, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak özel hukuk kişileri eliyle sunulan hizmetlerden yararlanmasının engellenmesi, suç olarak tanımlanmıştır. Söz konusu suçun oluşabilmesi için, özel hukuk gerçek veya tüzel kişileri eliyle verilen kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında kamu makamlarının verdiği iznin kötüye kullanılmaması, verilen iznin koşullarına uygun olarak bu hizmetin yürütülmesi gerekir. Keza bir kişinin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları marifetiyle verilen hizmetlerden yararlanmasının engellenmesi de söz konusu suçu oluşturacaktır.

Bu fıkra kapsamında söz konusu suçun oluşabilmesi için, verilen kamu hizmetinden kişinin yararlanma hakkının olması gerekir. Diğer bir deyişle, kişinin bu hizmetten yararlanmak için gerekli koşulları taşıması zorunludur.

Bu madde kapsamında tanımlanan suçun oluşması açısından, söz konusu seçimlik hareketler, kişilere karşı cebir veya tehdit kullanarak gerçekleştirilebileceği gibi, örneğin bu hizmetlerin verildiği bina ve tesislere ilişkin kapıların kişilerin giriş ve çıkışını engelleyecek şekilde kilitlenmesi suretiyle de gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, madde metninde “cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla” ifadesine yer verilmiştir.

Maddede yapılan değişikliklerle, ayrıca suçun cezası artırılmıştır.

Madde 14- Madde ile, Türk Ceza Kanununun 115 inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmekte ve maddeye üçüncü fıkra olarak yeni bir fıkra eklenmektedir.

Söz konusu maddede yer alan suç tanımıyla, kişilerin Anayasada ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınan dini inanç, düşünce ve kanaatleri açıklama özgürlüğünün cebir veya tehdit kullanılarak engellenmesi suç olarak tanımlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, kişilerin mensup oldukları dini inancın gereğini yerine getirmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının engellenmesi, yaptırım altına alınmıştır.

Ancak belirtmek gerekir ki, söz konusu suçun oluşabilmesi için, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin Anayasada belirlenen sınırlar çerçevesinde kullanılması gereklidir.

Maddeye üçüncü fıkra olarak eklenen yeni fıkra hükmüyle, bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale edilmesi veya bunları değiştirmeye zorlanması, suç olarak tanımlanmıştır.

İkinci ve üçüncü fıkralar kapsamında tanımlanan suçun oluşması açısından, söz konusu seçimlik hareketler, kişilere karşı cebir veya tehdit kullanarak gerçekleştirilebileceği gibi, örneğin dini ibadet ve ayinlerin yapılmasına mahsus ibadethanelerin kapılarının kişilerin giriş ve çıkışını engelleyecek şekilde kilitlenmesi suretiyle de gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, madde metninde “cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla” ifadesine yer verilmiştir.

Madde 15- Madde ile, Türk Ceza Kanununun 122 nci maddesi, başlığı ile birlikte değiştirilmektedir.

Madde başlığında yapılan değişikliklerle, ayrımcılık ibaresinin yanında nefret ibaresine yer verilmiştir. Böylece söz konusu suçun nefrete dayalı ayrımcılık olduğuna vurgu yapılmıştır.

Ayrımcılık suçunun tanımlandığı maddede değişiklik yapılarak ayrımcılık sebepleri ile Kanunun özellikle 3 üncü maddesinde yer verilen sebepler arasında ahengin sağlanması amaçlanmıştır. Keza bu değişikliklerle, ayrımcılığın dayandığı sebepler tadadî ve tahdidî olarak belirlenmiştir. Çeşitli kanunlardaki suç tanımlarında yer verilen “gibi” ibaresi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin ceza hukukunun güvence fonksiyonlarından birini oluşturan belirlilik ilkesine vurgu yaparak verdiği iptal kararları ve bu kararlardaki gerekçeler gözönünde bulundurularak madde metninde ayrımcılık nedenleri bağlamında yer verilen “ve benzeri sebeplerle” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Bu suretle söz konusu suç, ancak doğrudan kastla ve nefret saikiyle işlenebilen bir suç olarak tanımlanmıştır.

Yapılan bu değişiklikle, söz konusu suçu oluşturan seçimlik hareketler, tekrarlara yer vermeyecek, birbirleriyle uyumlu olabilecek ve kıyasa yol açmayacak şekilde, yeniden sayılmıştır.

Maddede yapılan değişiklikle, ayrıca suçun cezası artırılmıştır.

Madde 16- 5442 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (D) bendinde yer alan “Ancak; Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adları, alakadar Vilayet Daimi Encümeninin mütalaaı alındıktan sonra, en kısa zamanda Dahiliye Vekaletince değiştirilir.” şeklindeki hüküm uygulanmak suretiyle bugüne kadar pek çok köyün adı değiştirilmiştir. Söz konusu hükmün kaldırılması suretiyle, bu uygulamadan vazgeçilmesi öngörülmektedir.

2820 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında, onsekiz yaşını dolduran, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip bulunan her Türk vatandaşının bir siyasi partiye üye olabileceği belirtilmiş, fakat ikinci fıkrasında bu konuda birçok istisna getirilmiştir. Bu yasaklamalardan görevin niteliği gereği yapılanlar doğru olmakla beraber, diğer düzenlemeler siyasal yaşama katılma noktasında engeller oluşturmaktadır. Suç işlemiş kişiler için yasaklar getiren 2820 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi, bu kişilerin siyasi partilere üye olabilmeleri bakımından yürürlükten kaldırılmaktadır.

2820 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar” ibaresinin madde metninden çıkarılması suretiyle, ön seçimler esnasında yapılacak propagandalarda Türkçe’den başka dil ve yazı kullanılması yasağı kaldırılarak, adayların ön seçim propagandasında kendilerini Türkçe’den başka dil ve yazıyla da ifade edebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

2911 sayılı Kanunun “Hükümet komiseri ve yetkileri” başlıklı 13 üncü maddesi, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin daha özgür bir ortamda yapılmasını temin etmek amacıyla yürürlükten kaldırılmaktadır. Ayrıca, hükümet komiserliği ile yetkilerinin kaldırılması öngörüldüğünden, hükümet komiserine verilecek ücretin düzenlendiği 2911 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile 28 inci ve 37 nci maddelerinde yer alan hükümet komiserine ilişkin ibareler yürürlükten kaldırılmaktadır.

3294 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan her nevi fitre, zekat, kurban derisi ve bağırsak yardımlarının sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının geliri sayılmasına ilişkin düzenleme yürürlükten kaldırılmaktadır.

5237 sayılı Kanunun 222 nci maddesiyle, 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun ile 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunda yasaklanan eylemler ve yükümlülüklere aykırı davranmak yaptırıma bağlanmıştır. Son derece sınırlı uygulaması bulunan söz konusu yaptırım yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Halil Aksoy

Ağrı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/445)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de devletin demokratikleşmesi için; başta 82 Anayasası olmak üzere, anayasa kadar önemli olan siyasi partiler ve seçim yasasından başlayarak köklü bir hukuk reformuna gereksinim vardır. Siyasi hakların kullanılması, özgürce faaliyet gösteren demokratik siyasi partiler kanalıyla gerçekleşir. Ne yazık ki, baskılar ve kapatmalarla birlikte, 2820 s. Siyasi Partiler Yasası, demokrasinin katılımcı boyutundan yoksun, oligarşik bir yapı karakterini taşır. Gerçek demokrasiye olanak tanınmadığı için, halk hiçbir kararda söz sahibi değildir. Genel anlamda siyaset; bireylerin yönetim sistemleri hakkındaki kanı ve düşünceleridir. Bu düşüncelerin özgürce ifade edilmesi, örgütlenmesi ve siyasi anlamda ülke iktidarını hedeflemesi, çoğulculuğun gereğidir. Bu hakkı bireysel ve kolektif kullanma, insan doğasının vazgeçilmezidir.

Demokratik bir düzende; insan haklarıyla birlikte tüzel kişilik olan siyasi partilerin de hakları da vardır. Yasalar bunları da korumalıdır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 68. maddesinin 2. fıkrası; “Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır” der. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 11. maddesinde çıkan özet anlayışa göre de “siyasi partiler; demokrasinin tam olarak işlemesi için temel örgütlenme biçimlerinden en önemlisidir. Bu anlamda, örgütlenme özgürlüğünün yalnız bir siyasi parti kurma özgürlüğü ile sınırlandırılmamalı, aynı zamanda kuruluşundan sonra da siyasi etkinliklerini her tür maddi ve manevi baskılardan uzak, özgürce yürütülmesini güvence altına almak gerekir. Sözleşmeciler devletler, bu hak ve özgürlükleri herkes için güvence altına almakla yükümlüdürler. Zira ifade özgürlüğü, özellikle siyasi partilerle onların aktif üyeleri için önem kazanmaktadır. Eğer bir muhalefet partisi üyesi ya da sözcüsünün ifade özgürlüğüne müdahale ve baskı varsa, olay daha da vahimdir.

2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu, Siyasi partilerin Türkçe dışındaki farklı dil ve lehçelerde propaganda yapılmasının yasaklanmasıyla demokrasiyle bağdaşmamaktadır. 40 Avrupa ülkesinde çoklu dil kullanılmakta ve dil bilimciler birden fazla dil bilenlerin kavrama ve sosyal ilişkilerde daha başarılı olduklarını belirtmektedirler. Birden fazla dil kullanılması, asla ayrımcılık veya ayrılıkçılık anlamına gelmemektedir. Seçimlerde temel amaç adayla seçmen arasındaki sağlıklı iletişimdir; bu iletişimin en doğal yolu farklı dilleri de kullanılabilme olanağıdır. Ayrıca bu yasa teklifi ile yapılmak istenen, realitede var olanı yasallaştırmaktır. Bugün doğal olarak siyasi arenanın en tanınmış simaları,

bakanlar, milletvekilleri, belediye başkanları seçmeninin ve de çoğunlukla kendilerinin, yerel dili veya lehçesiyle konuşmakta, iletişim kurmaktadır. Ancak yasaklayıcı yasa hükümleri işletilerek hakkında yasal işlem başlatılan çok sayıda politikacı da bulunmaktadır. Çağımızda artık dilin bir yasak konusu yapılması kabul edilemez. Yerel dillerin her hangi bir arenada kullanılmasının yasaklanması öncelikle Türkiye iç dinamikleri gereği terk edilmelidir. Toplumsal barış ve uzlaşma için bu yanıştan artık dönülmelidir. Yerel dil ve lehçelerde siyaset yapabilmek, halk tarafından anlaşılmalı da beraberinde getirecektir. Daha önce 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun’da yapılan değişiklik ile Türkçe dışındaki dillerde de propaganda yapılması yasak olmaktan çıkarılarak, önemli bir demokrasi adımı atılmıştı. Yasa teklifi ile birlikte, Siyasi Partiler Kanunu’nun siyasi partilerin ve temsilcilerinin Türkçe dışındaki dillerde faaliyet yürütmesini engelleyen/yasaklayan hükümleri değiştirmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile; 22/04/1983 Tarihli 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile aday adaylarına, farklı dil ve lehçelerde siyaset yapma imkanı tanınarak; seçmenlerle iletişim kurulurken dil engeliyle karşılaşılması önlenmek istenmiştir. Dilin siyasal yaşamda bir yasak konusu olması yerine, serbest kılınması özgürlükçü demokratik toplum düzeninin gereklerine daha uygun düşecektir.

Madde 2- 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 81. maddesinin (c) bendinde yer alan ve siyasi partilerin faaliyetleri sırasında, Türkçe dışındaki dillerin kullanılmasını yasaklayan hüküm, Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin de kullanılmasına izin verecek şekilde düzenlenmiştir. Eksiksiz demokrasinin inşası açısından gerekli görülen bu düzenleme ile aynı zamanda Türkiye’nin Avrupa Birliği üyelik sürecinde yapılan reformlara uyum sağlanması amaçlanmıştır.

AĞRI MİLLETVEKİLİ HALİL AKSOY'UN TEKLİFİ

**2820 SAYILI SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
YASA TEKLİFİ**

MADDE 1- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "*ve Türkçeden başka dil ve yazı kullanamazlar*" cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 81 inci maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık ve kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçeleri de kullanabilirler. Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerde yazılmış pankartlar, levhalar, plakalar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanılabilir ve dağıtılabilirler. Tüzük ve programlarını yabancı dillere de çevirebilirler."

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanunu ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim ve gerekçelerini ekte sunuyorum.

Gereğini arz ederim.

Gürkut Acar

Antalya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/567)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

Demokrasinin sağlıklı işleyebilmesi için seçim sistemi ve siyasi partiler düzeninde demokrasinin egemen olması zorunludur. Bu kapsamda, 12 Eylül darbe zihniyetinin yansımalarının seçim sisteminden de siyasi partiler düzeninden de silinmesi gereklidir. Her fırsatta darbelerle mücadele ettiklerini söyleyenlerin, seçim sistemi ve siyasi parti düzeni ile ilgili talepleri görmezden gelmesi kabul edilebilir değildir.

Anayasa'da ifade edilen "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ilkesinin yaşama geçirilmesi, millet iradesinin tam olarak seçim sonuçlarına yansımaya bağlıdır. Yüzde 10 barajı, millet iradesinin TBMM'ye tam olarak yansımaları engellemektedir. Özellikle 2002 seçimlerinde neredeyse kullanılan oyların yarısı TBMM'ye yansımamıştır. AKP oyların yüzde 34.4'ünü alarak TBMM'de yüzde 66'lık, CHP de yüzde 19 oyla TBMM'de yüzde 33'lük temsil oranına ulaşmıştır. 2011 seçimlerinde de AKP yüzde 49.9 oy almasına karşın TBMM'de yüzde 60'lık temsil oranına ulaşmıştır. Yönetimde istikrar söylemiyle getirilen yüzde 10'luk baraj büyük bir adaletsizlik yaratmaktadır. Barajın yüzde 5 olarak uygulanması ile milletin iradesi, daha yüksek oranlarda TBMM'ye yansıtılacak, farklı düşünceler TBMM'de ifade edilebilecektir.

Siyasi partiler sisteminin demokratikleştirilmesi, parti içi demokrasinin geliştirilebilmesi için, partinin her kademesinde görev alacakların özgür seçimlerle belirlenmesi önemli katkılar sağlayacaktır. Önseçim yönteminin geçerli kılınması ve güçlendirilmesi, siyasi partilerin genel ve yerel seçimlerde adaylarını demokratik yollarla belirlemesi, Türkiye'ye demokrasisine büyük güç katacaktır.

Siyasi partilerin özgürce faaliyetlerini sürdürebilmesi için yeterli maddi olanaklara sahip olması, maddi katkı sağlamak için güç odakları ile bir ilişki kurmak zorunda kalmamaları gereklidir. Devlet yardımının amacı, siyasi partilerin bağımsız olarak faaliyetlerini sağlamaktır. Seçim barajının yüzde 5'e düşürülmesi ile birlikte, barajı aşma potansiyeli taşıyan partilere de faaliyetlerini sürdürebilme olanağı tanımak için seçimlerde yüzde 3'ün üzerine çıkan partilere devlet yardımı verilmesi demokratik bir tutum olacaktır.

Kanun teklifi ile seçimlerde adaletsizlik yaratan yüzde 10 barajının yüzde 5'e düşürülmesi, parti içi demokrasinin güçlendirilmesi için siyasi partilerin genel ve yerel seçimlerde adaylarını önseçimle belirlemelerinin yolunun açılması amaçlanmıştır. Teklif ile ayrıca, barajı aşamaları da seçimlerde yüzde 3'ten fazla oy alanların devlet yardımından yararlandırılması ve belediye meclislerine üye olacakların partilerindeki görevlerinden istifa zorunluluğunun kaldırılması hedeflenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Temsilde adaletin sağlanabilmesi için yüzde 10'luk seçim barajının yüzde 5'e düşürülmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Siyasi partilerin genel ve yerel seçimlerde adaylarını önseçimle belirlemeleri sağlanacaktır.

Madde 3- Yerel seçimlerde belediye meclisi üyeliği için aday olanların, partilerindeki yönetim görevlerinden istifa zorunluluğu kaldırılmıştır.

Madde 4- Barajı aşamayan ancak yüzde 3'ün üzerinde oya ulaşan siyasi partiler de devlet yardımından yararlanabilecektir.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

ANTALYA MİLLETVEKİLİ GÜRKUT ACAR'IN TEKLİFİ

**MİLLETVEKİLİ SEÇİM KANUNU İLE SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “% 10’unu” ibaresi “5’ini”, üçüncü fıkrasında yer alan “yüzde onluk” ibaresi “yüzde beşlik” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 37 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partiler, milletvekilliği genel veya ara seçimleri ile mahalli idareler seçimlerinde, adaylık için başvuran ve adaylığı uygun görülenler arasından adayların tespitini, serbest, eşit, gizli oy ve açık tasnif esasları çerçevesinde, seçim çevresinde seçmen kütüğüne kayıtlı bulunan bütün parti üyelerinin katılabilecekleri ön seçimle belirler.”

“Siyasi partiler, seçim çevrelerinde toplam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının yüzde 5’ini aşmamak üzere, ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, ön seçim tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşuluyla merkez adayı gösterebilir. Siyasi partilerin bir seçim çevresinde teşkilatı bulunmaz veya göstermesi gereken aday sayısı kadar istekli aday olmazsa, o seçim çevresine ait aday listesi, parti yönetim organlarınca belirlenir.”

MADDE 3- Siyasi Partiler Kanununun 40 ncı maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mahalli teşkilatın yönetim kurulu başkan ve üyelerinden, görev yaptıkları yerden belediye meclisleri dışında aday adayı olmak isteyenlerin görevlerinden istifa etmelerine ilişkin usul ve esaslar siyasi partilerin tüzüklerinde belirlenir.”

MADDE 4- Siyasi Partiler Kanununun Ek Madde 1 maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların % 3’ünden fazlasını alan siyasi partilere de Devlet yardımı yapılır. Bu yardım en az Devlet yardımı alan siyasi partinin ikinci fıkraya gereğince almış olduğu yardım ve genel seçimlerde aldığı toplam geçerli oy esas alınarak kazandıkları oyla orantılı olarak yapılır. Bunun için her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifimiz ve gerekçesi
ektedir.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

M. Akif Hamzaçebi
İstanbul

Muharrem İnce
Yalova

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/624 Esas Sayılı İlişkin Kanun Teklifine katılmak istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

18.02.2013

M. Sezgin Tanriokulu
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/624)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	

GEREKÇE

22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nda yer alan dil yasakları, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerine ve bu bağlamda 90. maddesi gereği Anayasamıza aykırıdır. Ayrıca, farklı dil ve lehçelerin kullanımına izin veren mevzuatımızdaki diğer kanunlarla da büyük bir çelişki oluşturmaktadır.

Örneğin, 2010 yılında kabul edilen 5980 sayılı kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 58. Maddesinde değişiklik yapılmış ve seçim propagandalarında Türkçeden başka dillerin kullanılmasının önü açılmıştır. Alt komisyon raporunda, 2001 yılında Anayasanın 26. Maddesinde yapılan değişikliğin böylece 298 sayılı kanuna yansıtılmış olduğu belirtilmiştir.

Gerçekten de 2001 yılında yapılan Anayasa değişiklikleriyle, 12 Eylül Askeri Darbesinin ürünü olan Anayasadaki dil yasakları kaldırılmış ve bu alandaki özgürlüklerin önü açılmıştır. Bu kapsamda farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi, öğretilmesi ve bu dillerde yayın yapılmasına olanak tanıyan bir dizi yasa değişikliği kabul edilmiştir. 2002 yılında kabul edilen 4771 sayılı kanunun 11. Maddesi ile 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu'nun adı, "Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun" şeklinde değiştirilmiş ve

bu çerçevede Kürtçe kurslarının açılmasına olanak tanınmıştır. 2003 yılında 4928 sayılı yasanın 14. Maddesiyle “...kamu ve özel radyo ve televizyon kuruluşlarınca Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir” hükmü getirildi ve TRT, 7 Haziran 2004’ten itibaren günde 45 dakika Kürtçe yayın yapmaya başladı. Ardından 2008 yılında kabul edilen 5767 sayılı kanuna dayanarak “TRT 6” adlı 24 saat Kürtçe yayın yapan televizyon kanalı kuruldu ve 2009’dan itibaren yayına başladı.

Dolayısıyla Türkiye’de bugün bütün bu değişikliklerin ardından ve özellikle 2010 yılında kabul edilen 5980 sayılı kanun ile 298 Sayılı Kanundaki dil yasakları ortadan kaldırıldıktan sonra, Siyasi Partiler Kanunu’ndaki dil yasaklarının varlığını hala koruyor olması, çok büyük bir çelişkidir. Esasen 5980 sayılı kanunla, Siyasi Partiler Kanunu’ndaki yasakların da kaldırılması gerekirken, bu ihmal edilmiştir. Demokrasinin özüne ve ruhuna aykırı olan bu yasağın zaten uygulamada bir geçerliliği de görünmemektedir. Dolayısıyla kanun teklifimiz ile insan haklarına aykırı bir yasağın ve kanunlarımız arasındaki çelişkinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Önseçim çalışmasında bulunan aday adaylarının faaliyetlerinde Türkçe’den başka dil ve yazı kullanabilmelerine olanak tanınmaktadır.

Madde 2- Madde ile siyasi partilerin Türkçe’den başka dillerde faaliyette bulunmasının önündeki yasaklar kaldırılmaktadır.

Madde 3- Yürürlük Maddesidir.

Madde 4- Yürütme Maddesidir.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ YALOVA MİLLETVEKİLİ
MUHARREM İNCE VE İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ’NİN
TEKLİFİ

SIYASİ PARTİLER KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/4/1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 22/4/1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 81 inci maddesinin c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe’nin kullanılmasını esas alırlar.”

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24.04.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

05.10.2012

Altan Tan

Diyarbakır

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/936)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Siyasi partilerin finansmanı konusu Türkiye siyasetinin uzun yıllardır süren tartışma konularının başında yer almaktadır. Bu konu, siyasi partilerin devlet bütçesinden alacakları yardımlarla irtibatlanınca birbiri ardına gelen kanun değişiklikleri ile Anayasa Mahkeme'nin verdiği kararlar da ayrıca gündem oluşturmuştur. Belirtmek gerekir ki, söz konusu tartışmalar halen de devam etmektedir. Mevcut Siyasi Partiler Kanunu'ndaki hazine yardımına ilişkin düzenleme toplumsal adalet ve eşitlik ilkelerini zedeler niteliktedir. Gelişkin demokrasilerde siyasi partilerin bağımsızlıklarını teminat altına almak ve yaşayacakları muhtemel ekonomik sıkıntılardan önüne geçmek amacıyla yapılan hazine yardımı, Türkiye'de belirli bazı partilerin seçim yarışına bir adım önde girmesini sağlamaktan başka bir amaca hizmet etmemektedir.

İlk olarak 1965 yılında Siyasi Partiler Kanunu'na giren devlet yardımı genel seçimlerde alınan yüzde 5'lik oy oranı ve belirli bir teşkilat sayısı şartına bağlanmıştır. Ancak bu madde ve bundan sonra yapılan değişiklik de Anayasa Mahkemesi tarafından eşitliğe aykırı olduğu gerekçesiyle bozulmuş, akabinde yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Ancak 1982 Darbesinden sonra siyasi partilerin faaliyetlerini kısıtlayan cunta yönetimi yeni kanunda devlet yardımına yer vermemiştir. 1984 yılında getirilen bir düzenleme ile devlet yardımı getirilmiş, 1988 yılında ise bu yardıma genel seçimlerde toplam geçerli oyların yüzde 7'sinden fazla oy alma şartı getirilmiştir. Anayasa Mahkemesi'ne yüzde 7'lik sınırın çok yüksek bir oran olduğu yönünde yapılan başvurular, eşitliğe aykırı olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Ancak 1990 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 10 milletvekili bulunan partilerin yüzde 7'den fazla oy almamış olsa bile devlet yardımı alabilecekleri hükmü getirilmiş, daha sonra bu hükümdeki sayı en az 3 milletvekili olarak düzenlenmiştir.

1995 yılında ise halen Anayasada mevcut olan şu düzenleme getirilerek hazine yardımı anayasal güvenceye alınmıştır:

MADDE 68- (Değişik: 23/7/1995-4121/6 md.)

Siyasî partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça malî yardım yapar.

Ancak her ne kadar siyasi partilerin mali yardım almaları yönünde Anayasal hüküm bulunmaktaysa da en az 3 milletvekili bulunan partilerin hazine yardımı alabileceği şeklindeki düzenleme 2005 yılında AKP Hükümeti tarafından değiştirilerek TBMM’de milletvekili bulunan partilerin hazine yardımı almaları engellenmiş, cunta döneminde yapılan düzenleme geri getirilmiştir. Türkiye gibi, siyasi partilere yapılan yardım ve bağışların çok sıkı kurullara tabi tutulduğu ve partilere bağış yapma geleneğinin Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri’ndeki gelişmediği bir yerde devletten yapılan kaynak aktarımı önem kazanmaktadır. Bilhassa son yıllarda iletişim teknolojisinin gelişmesi ile birlikte siyasi partilerin maliyetleri daha da artmış durumdadır. Öte yandan belirli bazı partilere hazineden yardım yapılırken diğerlerine yapılmaması da bazı partilerin seçim yarışına bir adım önde olarak devlet desteğiyle girmesine neden olmaktadır. Örneğin 12 Haziran 2012 tarihinde yapılan genel seçimlerde Hazineden partilere aktarılan yardım yaklaşık 328 Milyon TL’dir. Bu paranın Partilere dağılımı ise şöyledir: AKP 187 Milyon TL, CHP 84 Milyon TL, MHP 57 Milyon TL.

Yasa teklifinde, ülke genelinde %1 oy almış ya da Meclis içinde en az 5 milletvekiliyle temsil edilmekle birlikte bir siyasi partinin genel seçimlere katılma koşulu olan ülke genelindeki illerin yarısında teşkilat kurmuş olan siyasi partilere devlet yardımı yapılması öngörülmektedir. Bu kriterler Anayasa’da işaret edilen yardımın “hakça” olması ilkesinin yerine getirilmesine imkân tanıyacaktır. Dünyada da yaygın örnekler benzer kriterlere işaret etmektedir.

Tüm bu anlatılanlar çerçevesinde siyasi partilerin yaşadığı mevcut ekonomik sıkıntıların ortadan kaldırılması ve eşitlik ilkesinin gereği olarak seçimlerde aynı şartlarda yarışma imkânının tanınarak söz konu adaletsizliğin önlenmesi amacıyla Siyasi Partiler Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- İşbu düzenleme ile mevcut adaletsizliğin önüne geçilerek, Anayasa’nın Eşitlik ilkesini düzenleyen 10. Maddesi çerçevesinde siyasi partilerin eşit şartlar altında seçimlere girmesi amaçlanmıştır. Böylece siyasi partilerin demokratik düzenin esasları dairesinde bağımsız bir şekilde politika üretmek, ekonomik alandaki haksızlıkların da önüne geçilecektir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ ALTAN TAN'IN TEKLİFİ

**2820 SAYILI SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 2820 sayılı Kanununun Ek 1 inci maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 5 inci maddeden sonra gelmek üzere bir fıkra daha eklenmiştir.

“Milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların % 1’inden fazlasını alan siyasi partilere de devlet yardımı yapılır. Bu yardım en az devlet yardımı alan siyasi partinin milletvekili genel seçimlerinde almış olduğu yardım miktarı esas alınarak en az devlet yardımı alan partinin aldığı toplam geçerli oylarla orantılı olarak hesaplanır. Ancak bu yardım Bir milyon Türk Lirası’ndan az olamaz. Bunun için her yıl Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.”

“Türkiye Büyük Millet Meclisinde 5 veya daha fazla milletvekili bulunup da devlet yardımı alamayan ve seçimlere girme hakkını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış siyasi partilere, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, Siyasi Partiler Kanununun “Ek Madde 1”de öngörülen esaslar dairesinde en az devlet yardımı alan siyasi partiye yapılan yardımın bu partinin milletvekili sayısına bölünerek elde edildiği rakam esas alınarak yardım alacak en az 5 milletvekili şartını taşıyan partinin milletvekili sayısı ile çarpılması sonucu çıkan miktar kadar yardım yapılır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda yer alan devlet yardımının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin Yasa Teklifi ve Gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

A. Levent Tüzel

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1630)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Siyasi partilere hazine yardımı uygulamaları 1960'lı yıllardan itibaren, siyasi partilerin kamu yararına kurumlar olduğu iddia edilerek, eşitlik ve adalet ilkelerine dayandırılarak gündeme getirilmektedir. Türkiye’de, 1965 yılında uygulanmaya başlanan hazine yardımı, eşitlik ve adalet prensiplerine tümüyle aykırı olduğu gibi, çoğunluk partilerinin keyfiyetle belirlediği hukukla, hakkaniyetsiz ve gayri meşru bir uygulama biçimine dönüştüğü apaçık ortadadır.

Bu uygulama, partilerin kamusal bir hizmet yapmalarına karşın özünde kamu kuruluşu olmadıkları gerekçesi ile olduğu kadar, yurttaşların vergileri ile oluşan kaynakların yurttaşların benimsemediği programları savunan partilerin desteklenmesi amacıyla kullanılmasının ahlaki boyutu açısından da sorgulanmaktadır.

“Türkiye’deki uygulaması itibariyle Hazine yardımı, siyasetin görselleşmesinin yarattığı sosyolojik zeminle birleşerek, partiler alanında ekonomik oligopol oluşmasına yol açmakta ve tümüyle antidemokratik bir rekabet ortamı yaratmaktadır.” Bu haliyle ülkemizde hazine yardımının meşru bir uygulama olduğu söylenemez.

Hazine yardımı, partiler hazine yardımı almadan siyaset yapamayacakları, bağımsız olamayacakları varsayımına dayanmaktadır. Oysa 1960’lardan önce siyasi partilere hazine yardımı uygulaması olmamasına karşın, partiler varlıklarını sürdürüyor ve siyaset yapıyorlardı. Öte yandan yardıma hak kazanmak için gerekli subjektif ölçütlere ulaşamayan fakat etkili bir şekilde siyaset yapan pek çok partinin var olduğu bilinmektedir. Bu durumda Hazine yardımı, siyasi partilerin var olabilmeleri ve etkin siyasi görüşlere sahip olabilmelerinin zorunlu koşulu değildir. Nitekim, emekçi sınıf partileri ve düzen karşıtı siyasi partiler, %7’nin altında oy alan partiler, hazine yardımı olmadan siyasi mücadelelerini sürdürmektedir. Kaldı ki, parlamentoda sayısal çoğunluğu elinde bulunduran, egemen çevrelerinin çıkarlarını esas alan siyasi partilerin 2005 yılında yaptığı yasal düzenleme ile, bağımsız adaylarla %10 baraj engelini aşmış, Meclis’te grup kuran DTP ve BDP’ye hazine yardımı verilmesinin engellendiği apaçık ortadadır.

Hazine yardımı, uygulandığı tüm ülkelerde ya tartışmalara neden olmakta ya da son derece esnek ölçülerle hayata geçirilmektedir. İtalya’da 1993’te yapılan referandumla halk, partilere hazine yardımı yapılmasına karşı oy kullanmış ve uygulamayı yürürlükten kaldırmıştır.

Siyasi partilere devletçe yapılan hazine yardımının bütçeye yükü giderek artmaktadır. Maliye Bakanlığı'nın Ocak 2013 ayı bütçe gerçekleştirmelerine göre, 145.1 milyon liralık Hazine yardımı, siyasi partilere 2014 yılında yapılacak yerel seçimler için aktarılmış bulunmaktadır. Partilerin aldıkları oy miktarına göre; AKP'ye 81 milyon 456 bin, CHP'ye 42 milyon 465 bin lira, MHP'ye de 21 milyon 261 bin lira Hazine yardımı yapılmış, BDP'ye ise TBMM'de grubu bulunan partiler arasında yer almasına rağmen seçimlere bağımsız adaylarla katıldığı gerekçesiyle Hazine yardımı verilmemiştir.

Öte yandan, genel ve yerel seçimlerin ayrı ayrı yapılmasına dair yeni yasal düzenleme nedeniyle, iki yıl üst üste seçim yapılacaktır. Milletvekili seçimlerinin yapılacağı yıl Hazine yardımı 3 kat, yerel seçimlerin yapılacağı yıl ise 2 kat olarak ödeme yapılmaktadır. Bu durum, ülke bütçesine çok büyük bir külfet getirmektedir. 2014 yılında yapılacak yerel seçimler için sadece üç partiye 145 milyonu bulan Hazine yardımının, 2015 yılında yapılacak genel seçimler 250 milyona yaklaşacaktır. Milyonlarca yurttaşın asgari ücretin yarısıyla, açlık ve sefalet koşullarında yaşadığı, kurlsız, kölece, karın tokluğuna çalıştırıldığı koşullarda, emekçilerin ücretlerinden ve tükettiği ürünlerden alınan vergilerinden oluşan bütçeden siyasi partilere devlet yardımı yapılması gayri meşru ve gayri ahlakidir.

Türkiye'de hazine yardımından yararlanma ölçülerinin hükümetlerce sürekli değiştirilmesi ve asgari % 7 oy alma şartı gibi yüksek ölçütlerle tanımlanması, uygulamanın meşruiyetini, adalet, eşitlik ve etik prensipleri açısından toplumun büyük çoğunluğunca sorgulanmaktadır. Kaldı ki, parlamentodaki parti gruplarına ulaşım araçları, büro ve toplantı salonları, milletvekili sayısına göre değişen sayıda danışman (en az on), uzman, büro personeli, büro araç gereçleri; ayrıca her milletvekiline, parlamento çalışmalarında yardımcı olmak üzere üç personel, büro, büro araç gereçleri, kırtasiye masrafları karşılamakla devlet yardımı yapılmaktadır.

Sonuç olarak, ülke ve kent yönetimlerinin belirlendiği seçimler, temsil adaletinin sağlandığı, yurttaşların hiçbir baskıya maruz kalmadan, temsilcilerini özgür iradeleriyle serbestçe belirleyebildiği, siyasi partilerin eşit şartlarda rekabet ettiği, fikirlerini toplumla buluşturduğu koşullarda ülke sorunlarını çözenin bir dayanağı olacaktır. Bundan hareketle, siyasi partilerin seçim çalışmalarında hakkaniyet ve siyasi etik değerlerini zedeleyen, uygulamada meşruluğunu yitirmiş olan, siyasi partilere yapılan devlet yardımının tamamen yürürlükten kaldırılması gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 61. Maddesine göre, siyasi partilerin gelirleri arasında sayılan “devletçe yapılacak yardımlar” yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun “Devletçe Yardım” başlıklı Geçici 1. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Seçimlere giren siyasi partiler arasında ayrımcılık yaratan, hakkaniyet ilkesini ihlal eden, tüm yurttaşlardan toplanan vergilerden oluşan hazine kaynaklarının önemli bir bölümünün devlet yardımı adı altında siyasi partilerin bir kısmına aktarılması şeklindeki ayrımcı uygulamasına son verilmiştir. Teklifimizle, kamu yararı ve Anayasanın eşitlik ilkesi gözetilerek, seçimlere giren siyasi partilerin, kendi politikalarını tartışma ve adaylarını tanıtmaya çalışmalarında devlet kaynaklarının kullanılması önlenmiş, Bütçeye gelir getirci bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ABDULLAH LEVENT TÜZEL’İN TEKLİFİ

**2820 SAYILI SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası’nın “Gelirler” başlıklı 61. maddesinin **Devletçe** yapılan yardımlara ilişkin (j) fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası’nın ‘**Devletçe Yardım**’ başlıklı Geçici 1. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim ve Gerekçesi
ektedir. Gereğini saygılarımla arz ederim.

M. Sezgin Tanrıkulu

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1666)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GEREKÇE

Kanunlar çerçevesinde kuruluşunu gerçekleştirmiş, teşkilatlanma barajını aşmış, ilk büyük kurultayını yapmış ve seçime girmeye hak kazanmış her siyasi parti, bir milletvekilliği genel seçimine girdikten sonra aldığı oy sayısına göre her yıl devlet yardımı alır.

Bütçeden partilere yardım maksadıyla ayrılan miktar, bir önceki seçime esas olan toplam geçerli oy sayısına bölünür, elde edilen birim (TL) her partinin aldığı oy sayısı ile çarpılarak, partilere dağıtılır.

Bütçeden siyasi partilere yapılan yardım; azaltılmalı ve aldıkları oy oranlarına göre adaletle yapılmalıdır. Ayrıca Hazine'den seçim yılında Siyasi Partilere yapılan "Seçim Yardımı" ise şöyle belirlenmelidir.

Bir önceki Milletvekilliği genel seçimlerine katılmış ve önümüzdeki seçimlere katılmaya hak kazanarak katılan siyasi partilere taban bir yardım verilip yardımın diğer kısmı bir önceki seçimde aldıkları oy oranına göre tanzim edilmelidir. Demokratik devlet; her ferdine, her kuruluşuna, her siyasi partiye adil olarak eşit mesafelerde durmak ve davranmak mecburiyetindedir.

Bu tür davranışlar demokrasi gereğidir. Böylesine bir metotla siyasi partiler, devlet yardımından adil ve anayasanın ruhuna uygun pay almış olacaklardır. Böyle bir paylaşım da demokratik yaklaşımın göstergelerinden olacaktır.

Katılımcılık ve çoğulculuk açısından; yasalara uygun olarak kurulmuş ve seçime girmiş olan her partiye yaşama ve fikrini yayma imkanı sağlanacaktır. Böylelikle fikir partilerinin de devamı ve yaşaması sağlanırken, demokrasinin kalitesi yükseltilecek, ülkenin fikir zenginliği desteklenmiş olacaktır.

Ülkemizde her vatandaşımız dolaylı da olsa az veya çok vergi vermektedir. Partilere yapılan yardımlar da bu vergilerden sağlanmaktadır. Partilere yapılan yardımdan vatandaşlarımızın rahatsız olmaması için her vatandaşımız kendi vergisinden oy verdiği partiye yardım yapıldığını bilecektir.

Böylelikle de her oy'un aynı zamanda kendi partisine katkı demek olduğu düşüncesi seçmenlerin partilere karşı sorumluluk ve denetimlerini artıracaktır. Mevcut sistemde bir kez güçlü olan siyasi parti para gücüne de sahip olmaktadır. Propaganda ve imkan açısından denge bozulmaktadır.

Önerilen bu sistem ile partilere, aldıkları oy oranında paylaşım adaleti sağlanır. Seçime katılma oranının artmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından birisi olan siyasi partilerin finansmanların şeffaflaşması sağlanmış olacaktır. Kanunlara göre kurulan, milletin az veya çok teveccüh ettiği siyasi partilerden korkmamak gerekir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU’NUN TEKLİFİ

**SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimlerine katılan siyasi partilere her yıl Hazineден ödenmek üzere o yılki genel bütçe gelirleri “(B) Cetveli” toplamının beşinde ikisi oranında ödenek mali yıl için konur.

Bu ödenek, yukarıdaki fıkra gereğince Devlet yardımı yapılacak siyasi partiler arasında, bu partilerin genel seçim sonrasında Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilen toplam geçerli oy sayıları ile orantılı olarak bölüştürülmek suretiyle her yıl ödenir. Bu ödemelerin o yılki genel bütçe kanununun yürürlüğe girmesini takiben on gün içinde tamamlanması zorunludur.

Bu yardım sadece parti ihtiyaçları veya parti çalışmalarında kullanılır.

Yukarıdaki fıkralarda öngörülen yardım miktarları; bu yardımdan faydalanabilecek siyasi partilere, milletvekili genel seçiminin yapılacağı yıl üç katı, mahalli idareler genel seçim yılı için iki katı olarak ödenir. Her iki seçim aynı yıl içerisinde yapıldığında bu ödemenin miktarı üç katı geçemez. Ancak bu fıkra uyarınca her bir siyasi partiye ödenecek yardım miktarı birinci fıkrada belirlenen ödenek miktarının yüzde 10’undan az olamaz. Bu fıkra gereğince yapılacak katlı ödemeler, Yüksek Seçim Kurulunun seçim takvimine dair kararının ilanını izleyen 10 gün içinde yapılır.

Bu Kanunun 76 ncı maddesi hükmü dairesinde gelirleri Hazineye irat kaydedilen ve taşınmaz malları Hazine adına tapuya tescil edilen siyasi partilere, bu madde gereğince yapılacak Devlet yardımından, Hazineye irat kaydedilen gelirin Hazine adına tapuya tescil edilen taşınmazların toplam değerinin iki katı indirilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Alt Komisyon Raporu

29.1.2014

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/869), Komisyonumuzun 9 Ocak 2014 tarihli toplantısında; Ağrı Milletvekili Halil Aksoy'un; 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi (2/445) Antalya Milletvekili Gürkut Acar'ın; Milletvekili Seçimi Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/567), Yalova Milletvekili Muharrem İnce ve İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/624), Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/936), İstanbul Milletvekili Abdullah Levent Tüzel'in; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1630), İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1666) nin birleştirilerek görüşülmesi ve bir alt komisyonda değerlendirilmesi kabul edilmiştir.

Alt Komisyonumuz Çankırı Milletvekili İdris Şahin, Ordu Milletvekili Mustafa Hamarat, Bursa Milletvekili İsmail Aydın, İstanbul Milletvekili Ali Özgündüz, İsparta Milletvekili Nevzat Korkmaz'dan oluşmuş ve Başkanlığına Çankırı Milletvekili İdris Şahin'i seçerek çalışmalarını tamamlamıştır.

Alt Komisyonumuz konuyla ilgili olarak 14, 15, 16, 21 ve 28 Ocak 2014 tarihli toplantıları gerçekleştirmiş ve; Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürü, Başbakanlık Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığından yetkilileri dinlemiş, nefret suçları kapsamında Ankara Üniversitesinden Doç. Dr. Devrim Güngör ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Merkezinin hazırladığı notları değerlendirmiştir.

Alt Komisyon toplantısında üyelerimiz ve katılımcılar tarafından şu hususlar dile getirilmiştir:

- Türk Ceza Kanununda geçen "hukuka aykırılık" kavramı çok geniştir. En ufak mevzuata aykırılık bile bu kapsama girecek ve uygulamada çok sıkıntı yaratabilecektir. Her türlü suçun hukuka aykırılığı kapsadığı unutulmamalı, cebir ve şiddet ağırlaştırıcı sebep olarak düzenlenmelidir.

- 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun değiştirilmesi öngörülen 6 ncı maddesinde geçen "vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde" ibaresinin sınırlarının çizilmesi son derece zordur. Ayrıca toplantı ve gösteri yürüyüşünün güzergahının belirlenmesinde yürüyüşün gerçekleştirileceği il ve ilçe belediye başkanlarının da görüşü alınmalıdır. Son milletvekili genel seçimlerinde en az %3 oy alan ya da hazine yardımı almaya hak kazanan şekilde tespit edilebilecek kriterler doğrultusunda ilçe ve il başkanları da komisyona dahil edilmelidir. Güzergahı belirleme ile ilgili karar mülki amirden alınarak bu komisyonun oy çokluğu ile vereceği karara bırakılmalıdır. Ancak bu durumda uygulamada karar verme sürecinde uzamaya yol açılabilecektir. Özellikle Kurulun oluşumunda demokratik temsil bakımından siyasi parti temsilcileri ve o yerde mukim sendika temsilcilerinin bulunmasına rağmen yerel idarecinin bulunmaması önemli bir eksik olarak görüldüğünden Kurulda il ya da ilçe belediye başkanlarının bulunmasına karar verilmiştir.

- Toplantı ve gösteri ile ilgili kapalı yer tanımı açık değildir. Araç trafiğine kapalı meydan, park, stadyumun durumu net bir şekilde belirlenmelidir.

- Toplantı ve gösteri yürüyüşünde kolluk tarafından kaydedilecek görüntülerin suç tespiti dışında kullanılması durumunda cezaî müeyyide öngörülmelidir. Bunun yanı sıra görüntüler kolluk tarafından yapıldığı belli olacak şekilde logo taşınmalıdır.

- Hükümet komiserinin yetkilerinin Düzenleme Kuruluna verilmesi olumlu bir gelişmedir. Ancak, bu Kurulun toplantı veya gösterinin kanuna aykırı hale dönüşmesi durumunda derhal kolluk amirini bilgilendirmemesi müeyyideye bağlanmalıdır.

- Türkiye AİHM nezdinde en çok ihlali toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununun 11 inci maddesi nedeniyle almaktadır. AİHM; barışçı nitelikteki toplantı ve gösterilere kamu otoritelerinin tolerans göstermelerini, şiddete başvurulması ya da kamu düzeninin aşırı ihlali durumunda güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanmamalarını, bu durum gerçekleştiğinde de orantısız güç kullanan güvenlik görevlileri hakkında etkin soruşturma yapılmasını öngörmektedir. 2911 Sayılı Kanunda öngörülen değişiklikler reform niteliğinde olmakla birlikte “gece 24’de” ya da “güneş batana kadar” şeklindeki sınırların aşılarak toplantı yapılması durumunda müdahale halinde AİHM’e göre ihlal oluşturabileceği kanaati paylaşılmıştır. Orantısız güç kullanan polisler cezasız kalmamalı; bu hallerde zaman aşımı söz konusu olmamalıdır. 2911 Sayılı Kanunda yapılacak değişiklikler bu hususları karşılamalıdır.

- Nefret suçu genellikle ekonomik kriterler göz önüne alınarak düzenlenmiş olup maddede cinsel kimlik ve yaş unsurunun yer almaması bir eksiklik olarak ifade edilmiştir.

Tasarımın, Türk vatandaşlarını günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla özel öğretim kurumları açılmasına yönelik 11 inci maddesinin Anayasanın 3 ve 42. maddesinin son fıkrasına aykırı olması sebebiyle metinden çıkarılması gereği CHP ve MHP’li üyelerce ifade edilmiştir. CHP’li üyemiz düzenlemenin insan hakkı olması sebebiyle öngörülmesi halinde eğitim ve öğretim yapılacak dil ve lehçelerin Bakanlar Kurulunca belirlenmesinin doğru olmayacağını söylemiştir. Aksi halde Anayasa Mahkemesi, AİHM’e kadar bu konu gidecektir. MHP’li üyemiz bu düzenlemenin başka talepleri doğuracağını, vatandaşlar kendi dillerinde hizmet bekleyeceklerini ifade etmiştir. Eğitim dili Türkçe dışında olunca eğitim aldıkları bölgede çalışma talebinde bulunacaklardır. Toplum ikiye bölünecek, iki nesil sonra kimse kimseyi anlamayacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı temsilcileri ise “özel öğretim kurumları” ibaresinin okulların yanı sıra dersane, rehabilitasyon merkezleri, hizmet içi eğitim merkezleri, motorlu taşıt kursları, öğrenci etüd eğitim merkezlerini ve çeşitli kursları da kapsadığını belirtmişlerdir. Bu çerçevede düzenleme özel okullar şeklinde yapılmalıdır. Avrupa Birliği örnekleri incelenmiş bu metin özel okul tabanına dayalı olarak oluşturulmuştur. Buna karşılık; talep olması halinde tüm özel öğretim kurumlarının kapsama alınması, özgürlüğün azar azar verilerek siyasetleştirilmemesi, yasakçı zihniyetten uzaklaşarak insan hakları temelinden konuya bakılması gerektiği bazı üyelerimizce ifade edilmiştir.

Tasarımın 16 ncı maddesinde düzenlenen 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “ancak; Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adları, alakadar Vilayet Daimi Encümeninin mütalaası alındıktan sonra, en kısa zamanda Dahiliye Vekaletince değiştirilir.” cümlesinin metinden çıkarılması hususunda İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü olumlu görüş bildirmiştir. Bu değişiklikten sonra eski köy adları kendiliğinden verilmeyecektir. Ancak vatandaşların ya da muhtarların talebi üzerinde bu madde kapsamında düzenlenen prosedüre uygun olarak yeni isimler verilebilecektir. Bu güne kadar 13 isim değişikliği gerçekleşmiştir. MHP temsilcisi kesinlikle bu düzenlemenin Tasarıdan çıkarılması yönünde görüş bildirirken, diğer üyelerimiz halkın benimsediği, tanıdığı isimlere sahip çıkılmasını istemişlerdir.

Maliye Bakanlığı temsilcileri siyasi partilere yapılan Devlet yardımı ve Tasarıda öngörülen şekli konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmişlerdir. 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun Ek 1 inci maddesi çerçevesinde siyasi partilere devlet yardımı yapılmaktadır. Bu yardım son milletvekili genel seçimlerinde alınmış geçerli oylara endekslidir. Öngörülen düzenlemenin herhangi bir mağduriyet yaratmayacağı Maliye Bakanlığı temsilcilerince açıklanmıştır. Bu konuyla ilgili birleştirilen Tekliflerdeki öneriler de birlikte değerlendirilmiştir. 2/564 esas numaralı Kanun Teklifi toplam geçerli oyların %3 ünden fazlasını alanlara Devlet yardımı yapılmasını, 2/936 esas numaralı Kanun Teklifi ülke genelinde %1 oy alan ya da Mecliste en az 5 milletvekili olanlara Hazine yardımı yapılmasını, 2/1666 esas numaralı Kanun Teklifi son milletvekili genel seçimlerine katılan tüm siyasi partilere oyları ile orantılı Devlet yardımı yapılmasını öngörürken; 2/1630 esas nolu Kanun Teklifi siyasi partilere devlet yardımının kaldırılmasını öngörmektedir.

2/445 ve 2/624 esas nolu Kanun Tekliflerinde 2820 Sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve Türkçeden başka dil ve yazı kullanamazlar” ibaresinin çıkarılması öngörülmektedir. Bu yönüyle Tasarının 16 ncı maddesindeki düzenleme ile örtüşmekte, fiili durum yasal hale getirilmektedir. Bu Tekliflerde 2820 Sayılı Kanunun 81 inci maddesinde değişiklik öngören düzenlemeler Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propagandanın, Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçelerle yapılabilmesi düzenlemesine MHP üyesi karşı çıkmıştır.

MHP’li üyemiz, milli iradenin baştaçı olması gereğine dikkat çekerek, insan hakları ve özgürlük gibi kavramların istismara açık olduğunu, ülke güvenliğini de hesap eden bir denge aranması ve güvenlik alanında boşluk yaratılmamasının önemli olduğunu ifade etmiştir. Ülkenin savunma refleksi kırılmadan demokratik adımlar atılmalıdır. Bürokrasinin tecrübeleri de dikkate alınmalıdır. Denge adil bir şekilde kurulmalı, toplumsal mutabakatla çıkarılabilecek hususlar arasına kutuplaşmaya yol açabilecek düzenlemeler konulmamalıdır.

Ak Parti temsilcisi üyemiz olaylara farklı zaviyelerden bakınca hassasiyetlerin değiştiğini ancak sorunların üzerine korkulmadan gidilmesi gerektiğini belirtmiştir. Yetmişaltı milyonu bir ve beraber yaşatma amacının altını çizmiştir. Geniş düşünülmeli, yol haritası ona göre izlenmelidir.

Alt Komisyonumuz birleştirilen Tasarı ve Tekliflerin geneli üzerindeki görüşmelerden sonra maddelerin görüşülmesine geçmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Siyasi partilerin eş genel başkanlık sistemini uygulayabileceklerini öngören 2 nci madde, siyasi partilerin bir ilçede teşkilatlanmaları için ilçe sınırları içindeki beldelerde teşkilat kurma zorunluluğunu kaldıran 3 üncü madde Komisyonumuzca oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Siyasi partilere devlet yardımını düzenleyen 4 üncü maddenin görüşülmesinde 2/564 esas numaralı Kanun Teklifinde de öngörülen toplam geçerli oyların % 3 ünden fazlasını alma kriteri Komisyonumuzca oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Diğer tekliflerin öngördüğü düzenlemeler kabul görmemiştir. MHP’li üyemiz bu düzenlemeye karşı görüş bildirerek, bu düzenlemenin BDP ve terör örgütünün talebi olduğunu, akıllı selim bir zamanda ve seçim barajıyla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir.

Tasarının 5 inci maddesi, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 6 ncı maddesinde değişiklik içermektedir. Bu maddenin görüşülmesinde toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılacak güzergahın belirlenmesinde güzergahın geçtiği il ve ilçe belediye başkanlarının da görüşünün alınması Komisyonumuzca kabul edilmiştir. CHP’li üyemizin, muğlak bir ifade olması sebebiyle “vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde” ibaresinin metinden çıkarılması,

güzergahı belirlemenin mülki amirce belirlenmesi yerine görüşü alınan kişi ya da kurumların oy çokluğu ile belirlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin yanı sıra son genel seçimlerde %3 oranında oy alan siyasi partilerin de güzergah belirlemede görüşlerinin alınması yönündeki önerileri Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Tasarının 5 inci maddesi benimsenen değişiklik çerçevesinde kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Stadların toplantı gösteri ve yürüyüşlerinde kapalı yer sayılacağı tüm üyelerimizce vurgulanmıştır.

Tasarının 7 nci maddesi; 2911 Sayılı Kanununun 11 inci maddesine eklenmesi öngörülen fıkrada geçen "...tarafından" ibaresinden sonra gelmek üzere "yapıldığı belli olacak şekilde" ibaresi eklenerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Elde edilen kayıt ve görüntülerin, şüphelilerin ve suç delillerinin tespiti dışında başka bir amaçla kullanılması durumunda 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun "Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme Veya Ele Geçirme" başlıklı 136 ncı maddesinde belirtilen müeyyide ile görevi kötüye kullanmayı düzenleyen 257 nci maddesinde yer alan müeyyidenin uygulanacağını altı çizilmiştir.

Tasarının 8 inci maddesi Kurulun toplanamaması halinde Kurul Başkanına aynı yetkinin verilmesi yer alacak şekilde yeniden düzenlenerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Toplantı düzeni içinde gerçekleşmiyorsa 7 kişiden oluşan Düzenleme Kurulunun toplanması imkansız hale gelebilecektir. O nedenle Kurul Başkanına bu yetkinin verilmesi zorunlu hale gelmektedir.

Tasarının 2911 Sayılı Kanununun 23 üncü maddesinde değişiklik öngören 9 ve 24 üncü maddesinde değişiklik öngören 10 uncu maddeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesine CHP ve MHP'li üyelerimiz Anayasaya aykırılık gerekçesiyle karşı çıkmışlardır. Madde "özel öğretim kurumları" ibaresi "özel okul" şeklinde değiştirilerek ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir. 2923 Sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde farklı dil ve lehçelerde açılacak kurslar düzenlendiği için tekrardan kaçınılması için bu düzenleme yapılmıştır.

Tasarının 12 ve 13 üncü maddelerinde geçen "hukuka aykırılık" ibaresinin kabulü durumunda genelgeye, yönetmeliğe aykırılık halinde dahi suç oluşabileceği bu durumun suç ve cezaların ancak kanunla konulabileceği temel prensibine aykırı olacağı üyelerimizce ifade edilmiştir. Bir insan hakkı olarak özellikle eğitim ve öğretim hakkına kılık kıyafet temelinde getirilen engellere ceza öngörülmelidir. Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Tasarının 14 üncü maddesinin görüşülmesinde 5237 Sayılı Kanununun 115 inci maddesine eklenmesi öngörülen fıkrada geçen "yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale"nin muğlak bir kavram olduğu uygulamada pek çok soruna yol açacağı CHP'li üyemizce ifade edilmiş ve madde oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının nefret ve ayrımcılık suçunu düzenleyen 15 inci maddesinin görüşülmesinde CHP'li üyemiz yaş ve cinsel kimlik kavramlarının kapsama alınmasını, yeni bir fıkra eklenerek bir kişi ya da grubun küçük düşürülmesi amacıyla yönelik söz, yazı, görüntü ya da resimlerin nefret suçu olarak değerlendirilmesini ayrıca bu suçlarda verilen cezaların ertelenmemesi gerektiğini söylemiştir. MHP'li üyemiz ise toplumdaki genel kabulleri dikkate alarak kapsamın genişletilmesine karşı çıkmış bunun yanı sıra toplumun ortak değerleri olan bir takım and ve sembollere yönelik sözlü ya da eylemsel saldırıların bu suç kapsamına alınmasını istemiştir. Avrupa ülkelerinde dahi yeni yeni ceza kanunlarına girmekte olan ve zaman içinde, uygulama çerçevesinde gelişeceği düşünülen nefret suçu, Tasarıda yer aldığı şekliyle Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlükten kaldırılan hükümleri düzenleyen 16 ncı maddesinin görüşülmesinde 5442, 2820 ve 5237 Sayılı Kanunlarda yürürlükten kaldırılması öngörülen düzenlemelere MHP’li üye muhalif kalmıştır. 2820 Sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması öngörülen 11 inci maddesinin Türk Ceza Kanununun belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılmayı düzenleyen 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği söylenmiştir. Tasarıdaki düzenleme sadece siyasi parti üyeliğine ilişkin olup, seçme ve seçilme hakkına bir etkisi bulunmamaktadır. Milletvekili ve belediye başkanı seçilme yönünden Anayasa ve kanunlarda yer alan kısıtlayıcı hükümler uygulanmaya devam edecektir. Düzenleme ile geçmişte belli suçlardan mahkumiyeti olan kişilerin memnu haklarının iadesine ilişkin ve Adli Sicil Kanunundan kaynaklanan üç yıllık süre beklenmeksizin siyasi partilere üye olmalarının yolu açılmaktadır. 2820 Sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve Türkçeden başka dil ve yazı kullanamazlar” ifadesi 2/445 ve 2/624 esas nolu Kanun Tekliflerinde de yer aldığı şekliyle yürürlükten kaldırılmaktadır. 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin (c) bendinin yürürlükten kaldırılmasına CHP’li üyemiz karşı çıkmıştır. Kızılay Derneği ve Türk Hava Kurumunun mevcut durumunun devam etmesi gerektiğini söylemişlerdir. 16 ncı madde Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 17 ve 18 inci maddeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon Raporumuz Anayasa Komisyonu Başkanlığına saygı ile sunulur.

Başkan	Üye	Üye
<i>İdris Şahin</i>	<i>Mustafa Hamarat</i>	<i>İsmail Aydın</i>
Çankırı	Ordu	Bursa
Üye	Üye	
<i>Ali Özgündüz</i>	<i>Nevzat Korkmaz</i>	
İstanbul	Isparta	
(Muhالیfım)	(Muhالیfım)	

ALT KOMİSYON METNİ

**TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA ÇEŞİTLİ
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 58 inci maddesinin başlığı “Propaganda yayınlarına ilişkin yasaklar ve propagandada kullanılacak dil.” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda, Türkçe’nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerle de yapılabilir.”

MADDE 2- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Siyasi partiler, tüzüklerinde yer almak ve iki kişiden fazla olmamak kaydıyla eş genel başkanlık sistemini uygulayabilirler. Eş genel başkanlar, bu Kanunda genel başkan için öngörülen hükümlere tabidir.”

MADDE 3- 2820 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partilerin ilçe teşkilatı, ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve kurulmuş ise belde teşkilatından meydana gelir. Parti tüzüğünde ilçe disiplin kurulu teşkili de öngörülebilir. Beldelerde teşkilat kurulması zorunlu değildir.”

MADDE 4- 2820 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu madde uyarınca yapılacak yardımlar sadece parti ihtiyaçları veya parti çalışmalarında kullanılır.

Milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların %3’ünden fazlasını alan siyasi partilere de Devlet yardımı yapılır. Bu yardım en az Devlet yardımı alan siyasi partinin ikinci fıkra gereğince almış olduğu yardım ve genel seçimlerde aldığı toplam geçerli oy esas alınarak kazandıkları oyla orantılı olarak yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak yardım bir milyon Türk Lirasından az olamaz. Bunun için her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.”

MADDE 5- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Toplantı ve gösteri yürüyüşleri, tüm il ve ilçe sınırları içerisinde aşağıdaki hükümlere uyulmak şartıyla her yerde yapılabilir.

İl ve ilçelerde toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı, kamu düzenini ve genel asayişî bozmayacak ve vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde ve 22 nci maddenin birinci fıkrasında sayılan sınırlamalara uyulması kaydıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin il ve ilçe temsilcileri ile güzergâhın geçeceği ilçe ve il belediye başkanlarının, en çok üyeye sahip üç sendikanın ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının il ve ilçe temsilcilerinin görüşleri alınarak mahallin en büyük mülki amiri tarafından belirlenir. İl ve ilçenin büyüklüğü, gelişmişliği ve yerleşim özellikleri dikkate alınarak birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı belirlenebilir.

Belirlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı yerel gazeteler ile valilik ve kaymakamlık internet sitelerinden ilan edilerek halka duyurulur.

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri yer ve güzergâhı hakkında sonradan yapılacak değişiklikler de aynı yöntemle yapılır. Bu değişiklikler duyurudan onbeş gün sonra geçerli olur.

Birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhının belirlendiği il ve ilçelerde düzenleme kurulu kamu düzenini ve genel asayışı bozmayacak ve vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde belirlenen yer ve güzergâhlardan birisini tercih edebilir.”

MADDE 6- 2911 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açık yerlerdeki toplantılar ile yürüyüşler güneş batmadan önce dağılacak şekilde, kapalı yerlerdeki toplantılar ise saat 24.00’e kadar yapılabilir.”

MADDE 7- 2911 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu yükümlülüğün yerine getirildiğine dair tutulan tutanak düzenleme kurulu tarafından hazırlanarak yetkili kolluk amirine teslim edilir.”

“Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde katılımcıların ve konuşmacıların ses ve görüntüleri kolluk tarafından yapıldığı belli olacak şekilde kaydedilebilir. Elde edilen kayıt ve görüntüler şüphelilerin ve suç delillerinin tespiti dışında başka bir amaçla kullanılamaz.”

MADDE 8- 2911 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Toplantının amacı dışına çıktığı veya düzen içinde gerçekleşmesini imkânsız gördüğü takdirde Kurul veya toplanmadığı takdirde Kurul Başkanı dağılma kararı alır ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirir.”

MADDE 9- 2911 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“j) 12 nci madde gereğince kurul tarafından toplantının dağılmasına karar verilmesi halinde,”

MADDE 10- 2911 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasında yer alan “(a) ve (b) bentlerindeki” ibaresi “Birinci fıkrada düzenlenen” şeklinde değiştirilmiştir.

“Kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşü, daha sonra 23 üncü maddede belirtilen kanuna aykırı durumlardan bir veya birkaçının vuku bulması sebebiyle, Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü haline dönüşürse:

a) Düzenleme kurulu toplantı veya gösteri yürüyüşünün sona erdiğini topluluğa ilan eder ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirir.

b) Düzenleme kurulunun bu görevi yerine getirmemesi hâlinde, durum yetkili kolluk amiri tarafından mahallin en büyük mülki amirine bildirilir. Mahallin en büyük mülki amiri tarafından toplantının sona erdirilip erdirilmeyeceğine dair karar alınır.

c) Mahallin en büyük mülki amiri, yazılı veya acele hallerde sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla sözlü emirle, mahallin güvenlik amirlerini veya bunlardan birini görevlendirerek olay yerine gönderir.”

MADDE 11- 14/10/1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin öğrenilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “625 sayılı” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ayrıca, Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla, özel okul açılabilir. Bu kurumlarda eğitimi ve öğretimi yapılacak dil ve lehçeler Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir. Bu kurumların açılmasına ve denetimine ilişkin esas ve usuller, Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 12- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 112 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi

MADDE 112- (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,

b) Kişinin eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasına,

c) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi

MADDE 113- (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,

b) Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi halinde, fail hakkında birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

(3) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye birinci fıkra hükmüne göre ceza verilir.”

MADDE 15- 5237 sayılı Kanunun 122 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nefret ve ayrımcılık

MADDE 122- (1) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasî düşünce, felsefî inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle;

a) Bir kişiye kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini,

- b) Bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını,
- c) Bir kişinin işe alınmasını,
- d) Bir kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını,
engellenen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 16- Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla;

a) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (D) bendinde yer alan “Ancak; Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adları, alakadar Vilayet Daimi Encümeninin mütalaası alındıktan sonra, en kısa zamanda Dahiliye Vekaletince değiştirilir.” cümlesi,

b) 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun;

1) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi,

2) 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar” ibaresi,

c) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 13 üncü ve 36 ncı maddeleri ile 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümet komiserine veya yardımcılara veya hükümet komiseri tarafından” ibaresi ve 37 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, hükümet komiseri ve yardımcılarının” ibaresi,

d) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi,

e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 222 nci maddesi,
yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- Yürürlük maddesidir.

MADDE 18- Yürütme maddesidir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

13.2.2014

Esas No: 1/869, 2/445, 2/567, 2/624, 2/936, 2/1630, 2/1666

Karar No: 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 13 Aralık 2013 tarihinde tali olarak Adalet, İçişleri, İnsan Haklarını İnceleme, Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor, Plan ve Bütçe Komisyonlarına, esas olarak Komisyonumuza havale edilen “Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/869)” Komisyonumuzun 9 Ocak ve 11 Şubat 2014 tarihli toplantılarında görüşülmüştür.

Toplantımıza Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ ile Maliye, İçişleri ve Adalet Bakanlığından yetkililer katılmışlardır.

Tasarı ile;

- Seçim propagandalarında Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin kullanılabilmesine imkân tanınmakta,

- Siyasi partilerin eş başkanlık sistemi uygulayabilmelerinin önü açılmakta,

- Siyasi partilerin bir ilçede teşkilatlanmaları için ilçe sınırları içerisindeki beldelede teşkilat kurma zorunluluğu kaldırılmakta,

- Siyasi partilere yapılacak Devlet yardımı yeniden düzenlenmekte,

- Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ile ilgili olarak yeni hükümler getirilmekte,

- Açık yerlerdeki toplantı ve yürüyüşlerin güneş batmadan önce dağılacak şekilde, kapalı yerlerdeki toplantıların gece 20.00'ye kadar yapılmasına imkân sağlanmakta,

- Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde düzenleme kurulunun yetkileri belirlenmekte, katılımcıların ve konuşmacıların ses ve görüntülerinin kolluk tarafından kaydedilmesi ile ilgili hükümler öngörülmekte,

- Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa tâbi olmak üzere özel öğretim kurumları açılabilceği belirtilmekte,

- Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi ile kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi cezaî yaptırımlarıyla birlikte yeniden düzenlenmekte,

- Anayasada ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınan dini inanç, düşünce ve kanaatleri açıklama özgürlüğünün cebir veya tehdit kullanarak veya hukuka aykırı davranışla engellenmesi suç olarak tanımlanmakta, cezaî yaptırım öngörülmekte,

- Ayrımcılık suçu ile birlikte nefret suçu ve cezası getirilmekte,

- Türkçe olmayan ve ittibasa meydan veren köy isimlerinin İçişleri Bakanlığınca değiştirilmesine yönelik uygulamaya son verilmekte,

- Şapka İktisası Hakkında Kanun ile 1353 Sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunda yasaklanan eylemler ve yükümlülüklerle aykırı davranmanın yaptırımı yürürlükten kaldırılmaktadır.

Komisyon Başkanı Prof. Dr. Burhan Kuzu toplantıyı açış konuşmasında kamuoyunda demokrasi paketi olarak bilinen bu Tasarının; Türkçe dışındaki dil ve lehçelerle propaganda, eş başkanlık, belde teşkilatı kurulmasının zorunlu olmaktan çıkması, toplantı gösteri yürüyüşü ile ilgili olarak tertip heyetinin öne çıkarılması, Bakanlar Kurulunun belirleyeceği Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde eğitim yapacak özel eğitim kurumları açılması ve Türk Ceza Kanununda bazı değişiklikler öngördüğünü belirtmiştir. Nefret suçuna yer verilmesinin önemine dikkat çekmiş, siyasi partilere yardım konusunun çok tartışıldığını, Anayasa Mahkemesi ve parlamentonun bu konuya sıcak bakmadığını, 1961 Anayasasına sonradan yapılan değişiklikle giren düzenlemenin iptal ile karşılaştığını, 1982 Anayasasında da aynı durumun yaşandığını ifade etmiştir. Dünyada yaygın anlayışın siyasi partilere makul bir Devlet yardımı yapılması şeklinde görüldüğünü söyleyen Kuzu, bu konunun denetiminin de önemli olduğunu, ülkemizde %7 ve üzerinde oy alan siyasi partilere yardım yapıldığını, Avrupa'da bu oranın daha aşağıda kaldığını, yardım konusunda Meclisteki sandalye sayısı, oy oranı ya da ikisinin birlikte esas alındığını belirtmiştir. Türkçe dışındaki dil ve lehçelerle propaganda ve siyasi partilere yardım konusunda Komisyonumuzda bazı tekliflerin bulunduğunu; bu söz konusu Tekliflerin Tasarı ile birleştirilerek görüşülmesinin mümkün olabileceğinin altını çizmiştir.

Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ Tasarının, demokratikleşmenin adımlarından biri niteliği ile hukukun üstünlüğünü tesis ve demokratikleşme standartlarını yükseltme anlamında önemini belirterek kişisel verileri korumanın her zaman sorun olduğunu, Anayasada yapılan değişiklikle bu hakkın teminat altına alındığını ve bu çerçevede bir Tasarı hazırlandığını, idarenin işleyişi ile ilgili Kamu Denetçiliği Kurumu kurulduğunu söylemiştir. Anayasanın uluslararası anlaşmaları düzenleyen 90 ıncı madde değişikliğinin temel ilke olduğunu, bu düzenleme ile uluslararası anlaşmaların iç hukukun parçası haline getirildiğini, ancak, uygulamada tam anlamıyla yerini bulamadığını ifade etmiştir. Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun da önemli bir imkân getirdiğini söyleyen Bakan, Tasarının bu gelişmelerin devamı olduğunu, siyasal örgütlenme hakkının en geniş şekilde kullanılması ve siyaset yapanlarının desteklenmesinin amaçlandığını, nefret suçunun Türk Ceza Kanununun içine alındığını ve yaşam şekline müdahalenin cezasının artırıldığını belirtmiştir.

Tasarı üzerinde üyelerimiz şu görüşleri ifade etmişlerdir;

- Demokratikleşme adı altında dokuz ayrı kanunda düzenleme içeren Tasarı, mevzuatı hazırlama yönetmeliğine aykırıdır, Devlet ciddiyetiyle bağdaşmamaktadır.

- 2911 Sayılı Kanunla düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı kısıtlanmaktadır. Bu özgürlük temel hak ve hürriyetlerin en başında gelmektedir. Silah kullanmaksızın, şiddete başvurmaksızın barışçıl bir şekilde serbestçe kullanılmasının önündeki engeller kaldırılmalıdır. Tasarı ile getirilen düzenlemelerde kamu görevlisinin yapacağı uygulamalar düzenleme kuruluna havale edilmekte, bunun dışında önemli bir gelişme kaydedilmemektedir. 26 Eylül 2013 tarihinde, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına yönelik ihlallerin arttığına dikkat çekerek yasalarda değişiklik yapılması, barışçı olan gösterilere müdahale edilmemesi, biber gazı kullanımının kurala bağlanması, polis kuvveti kullanırken gereklilik - ölçülülük ve makuliyeti, göz önünde bulundurması şeklinde kararlar almıştır. Barışçıl bir gösteri sırf formalitelere uyulmadı diye kanunsuz hale getirilmemelidir. Tasarıdaki düzenlemeler toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkıyla ilgili temel sorunların hiç birine çözüm getirmemektedir.

- Ayrımcılıkla ilgili düzenlemenin kendisi yeni bir ayrımcılık yaratmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığının yapılanmasında, Hükümet aynı noktada durmaktadır. Tüm inançların eşit temsil edildiği bir yapılanma söz konusu değildir.

- Tasarı ile Türkçenin, Türk adının dışlanması, ana dilde eğitimin önünün açılması amaçlanmaktadır.

- Türkçe dışındaki farklı dil ve lehçelerle eğitim yapacak özel eğitim kurumlarının açılması, Anayasanın 3 ve 42 nci maddelerine aykırıdır. Egemenliğin bölünmesi, devlet gücünün paylaşılması asıl hedeftir. Bu Anayasa yürürlükte olduğu sürece Tasarının 11 inci maddesinde öngörülen değişiklik yapılamaz. Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde eğitim -insan hakkı olarak görülüyorsa- şayet her dil ve lehçeye bu hak tanınmalıdır. Bakanlar Kurulu kararı ile belirlemek keyfiliğe yol açacaktır.

- En temel problem yapılan şeylerin geç ve eksik olmasıdır. Bu paket de öyledir. Anayasal formülasyon yapılmadan gerçekleştirilecek değişiklikler eksik kalacaktır. Çünkü demokratik bir devlet yaklaşımı yoktur. Dünyada geçerli evrensel ilkeleri hayata geçirme yerine, kötü miras yönetim anlayışından medet ummaktayız.

- Demokrasi, insan hakları için bağımsız yargı, mahkeme kararlarının yerine getirilmesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin kesin olarak uygulanması gerekmektedir. Aksi halde ihkak-ı hak meşrulaşır. Öncelikle seçim barajı düzenlenmelidir. Huzur ve sükunu bozan hallerde emniyet güçlerinin orantısız güç kullanımının önüne geçilmesi için düzenleme yapılmalıdır.

- Nefret suçunun tadadı sayılması uygun değildir. Bir kişi veya grubun küçük düşürülmesine yönelik eylem de bu kapsamda değerlendirilmelidir. İnanç, düşünce ve kanaatten kaynaklı yaşam şekline müdahale, uygulamada çok soruna yol açacaktır. “Her türlü aşağılama, ayrımcılık yasaktır” düzenlemesi getirilmelidir. Türkiye ayrımcılık ve nefreti önlemek istiyorsa öncelikle bu konudaki 12 nolu protokole taraf olmalıdır.

- Demokrasi; hukukun üstünlüğü ve piyasa ekonomisi temelleri üzerinde yaşar. Hesap verebilirlik, kamu kaynaklarının kullanılmasında şeffaflık, serbest rekabet ortamından birinde bir yanlışlık diğerini etkiler; rüşvet, yolsuzluk, haksız rekabet yaratır. Yargının siyasallaşması canavar doğurur. Kontrolsüz, dengesiz yargı silah olarak kullanılmaya müsait olur. Bu paket milli birlik ve bütünlüğü bozucu bazı maddeleri gizlemek amacı taşıyor. Özellikle 11 inci maddesi “ana dilde hayat istiyoruz” anlayışını gerçekleştirmeye yönelik bir adımdır. Türk Milleti, kültür ve medeniyete aidiyetle ilgilidir. Türkçe o medeniyetin adı ve damgasıdır. Etnik yapıya göre herkese anadilinde eğitim verilmesi, uygulamada pek çok soruna yol açabilecektir.

- Siyasi partilere devlet yardımı hususunda, makası oldukça açan bir düzenleme getirilmektedir. Partilerin aldıkları oya göre devlet yardımı yapılması, hakkaniyete daha uygun olacaktır.

- Milli birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi, kardeşliğin tesisi, yanlışların ortadan kaldırılması, ötekileştirilenlerin devletle bağının sağlanması adına bu Tasarı önemli bir kilometre taşıdır. Akil insanların çalışması neticesinde, bu toplumun ortak aklı olarak ortaya çıkan düzenlemelerdir. Yıllara sari büyük tahribatlar bir çırpıda ortadan kalkamaz ancak buna yönelik adımlar, idari tedbirler devam edecektir. Çözüm Komisyonu olarak bilinen Komisyona ulaşan taleplerin birçoğu pakette yer almaktadır. Toplumsal şartların geldiği noktaya hükümetin kayıtsız kalması söz konusu olamaz. Bu paket toplumun tümünün refahı ve rahatı için atılacak adımları içermektedir. Egemenliğin paylaşılacağı iddiası sığ ve yersizdir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerden sonra Komisyonumuzun gündeminde bulunan Ağrı Milletvekili Halil Aksoy’un; 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi (2/445), Antalya Milletvekili Gürkut Acar’ın; Milletvekili Seçimi Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/567), Yalova Milletvekili Muharrem İnce ve İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi’nin; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/624), Diyarbakır Milletvekili Altan Tan’ın; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/936), İstanbul Milletvekili Abdullah Levent Tüzel’in; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1630) ile İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1666) nin Tasarı ile birleştirilerek görüşülmesi görüşmelerin Tasarı üzerinden sürdürülmesi ve bir alt komisyonda konunun değerlendirilmesi yönündeki öneri, Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon, Başkanlığına Çankırı Milletvekili İdris Şahin'i seçerek çalışmalarını tamamlamıştır. Komisyonumuz 11 Şubat 2014 tarihinde Alt Komisyon raporu ve kabul ettiği metni görüşmek üzere toplanmıştır.

Toplantımıza Hükümeti temsilen Başbakan Yardımcısı Sayın Beşir Atalay katılmıştır.

Toplantının başında söz alan Alt Komisyon Başkanı farklı kanun ve kurumlarda değişiklik öngören Tasarı ve birleştirilen tekliflerle ilgili konunun tüm muhataplarını dinleyerek metni olgunlaştırdıklarını ifade etmiştir. Ecdadımızın "insanı yaşat ki Devlet yaşasın" düsturunu şiar edinen bir anlayışın, demokratikleşme alanında önceki adımların devamı niteliğinde bir Tasarı olduğunu, vatandaşların şikayetlerini gidermenin, milli iradeyi en üst seviyede geçerli kılmamanın amaçları olduğunu söylemiş ve Alt Komisyonun çalışmaları hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmiştir.

Alt Komisyon metninin tümü üzerindeki görüşmelerde bazı üyelerimiz usul hakkında söz alarak "Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu Maddesi Uyarınca Kurulan Ağır Ceza Mahkemelerinin Kaldırılmasına ve Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/1981)" gündemimizdeki Tasarı ile birleştirilerek görüşüleceğinin yetkililer tarafından belirtilmesine rağmen Adalet Komisyonuna havale edildiğini, her iki düzenlemenin içeriği sebebiyle birlikte görüşülmesi gerektiğini, Adalet Komisyonunda görüşülmesi halinde de Anayasa Komisyonu üyelerinin çalışmaları takip etmesinin sağlanması talebini ileterek, her iki çalışmanın aynı saate alınmasının doğru bir uygulama olmadığını söylemişlerdir. Adalet Komisyonunda görüşülen, demokratik rejime aykırı, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığını kaldıracak Teklifin görüşmelerine iştirakin sağlanması için Anayasa Komisyonu toplantısının ertelenmesini istemişlerdir. Bazı milletvekilleri ise toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, ana dilde eğitim, nefret suçları gibi önemli konularda değişiklik içeren Tasarıyla ilgili; Ombudsman, İnsan Hakları Üst Kurulu, İnsan Hakları Derneği, MAZLUMDER'in görüşlerinin alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Usule yönelik bu itirazlar Komisyonumuzca kabul edilmemiş ve çalışmalara devam kararı alınmıştır.

Alt Komisyon raporunun geneli üzerinde üyelerimiz şu görüşleri dile getirmişlerdir;

- İfade ve düşünce hürriyeti, siyasi faaliyet özgürlüğü gibi temel evrensel haklar hayata geçirilmeli; yazılı ve görsel basın, sanal medya sansüre tabi olmamalıdır. Aksi halde demokrasiden söz edilemez.

- Toplantı ve gösteri yürüyüşü güzergahının belirlenmesinde Tasarıda yer alan "vatandaşın günlük yaşamı zorlaştırmayacak şekilde" ifadesi açık değildir. Bu konuda somut bir kriter getirilmelidir. Toplantı ve gösteri yürüyüşünde amaç, vatandaşın dikkatini çekmektir. Kendini hissettirmeyen, görünür kılmayan gösterinin ne faydası olacaktır. Yasaklarla hakkın özüne dokunulmamalıdır. Güzergâhı, toplantı ve gösteriyi düzenleyenler çizmeli ve her yerde yapılabilmelidir. Güzergâhı belirleme hakkın özüne ilişkin olup kullanılmasıyla yakından bağlantılıdır. Toplantı veya gösterinin Kamu düzenini bozma durumunda güvenlik güçlerinin engelleme yetkisi mevcuttur. Toplantı ve gösteri yürüyüşü ile ilgili Tasarıda yer alan düzenlemeler mevcut sorunları çözmekte, hatta hakkın özünü ortadan kaldırmakta ve AİHM kararlarına aykırı nitelik taşımaktadır. Tasarıdaki düzenleme mevcudun da gerisindedir. Barışçıl bir toplantıya hiçbir şekilde müdahale edilmemelidir. Müdahale halinde de polis orantısız güç kullanmamalıdır. Konjonktürel somut olaylar ya da kişiler dikkate alınarak yasal düzenleme yapılmamalı, kanunların objektif ve genel olması ilkelerine uyulmalıdır.

- Cinsel kimlik, cinsiyet, yaş nefret suçu kapsamına alınmalıdır. Bazı gruplar görmezden gelinerek, Anayasal teminat altına almayarak sorun ertelenmiş olur. Savunmasız ve azınlıkta kalan kesimler koruma altına alınmalıdır. Nefret suçu ayrımcılıkla birleşmemelidir. Nefretin tespiti son derece zordur. Bu düzenleme ayrımcılığın uygulanmasını zorlaştıracaktır. Nefret duyulmadan da ayrımcılık söz konusu olabilir. Her türlü insan hakkıyla ilgili ayrımcılığın uygulanması söz konusu olmalıdır. Sadece ekonomik nedenlerle sınırlı tutulmamalıdır.

- Köy isimleri ile ilgili düzenleme prosedür düşünüldüğünde kağıt üzerinde kalacak niteliktedir.

- Siyasi partilere Hazine yardımıyla oy oranı %1'e çekilmelidir. Halkın gücünü arkasına alan partiler devre dışı bırakılmamalıdır. En az oy alan parti üzerinden diğer partilere yardımın sebebi net değildir. Siyasi partilere devlet yardımı hakça yapılmalıdır.

- Eş başkanlık uygulamasının demokrasiyle ilgisi bulunmamaktadır. Kişiye özgü bir düzenleme niteliğindedir.

- Toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılanların kayıt altına alınması, insanları korkuyla kuşatacak bir uygulamadır. Vatandaşların özgürce toplantı ve gösterilere katılmasının sağlanması amacıyla ses ve görüntülerin kayıt altına alınması uygulamasına son verilmelidir.

- Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde eğitim ve öğretim yapmak amacıyla özel okul açılması Anayasanın 3 ve 42 nci maddelerine; Şapka İktisası Hakkında Kanunla, Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun cezai müeyyidesini kaldıran düzenleme ise Anayasanın İnkılap kanunlarının korunmasını düzenleyen 174 üncü maddesine aykırıdır.

- İnsanların farklı eşit kimlik ihtiyacını karşılamada en önemli unsur dildir. Bu çerçevede resmi dilin yanı sıra ana dilin öğrenilmesi en önemli temel haktır. Devlet ortak dil ihtiyacında dengeyi kurmalıdır. Hakkariden Edirneye herkesin kendini ifadesi mümkün olmalıdır.

- Ülkemizde insanların eşit ve özgür olarak kendi geleceklerini belirleme hakkı istisnasız tanınmalıdır. Siyasi Partiler Kanununa, seçim barajına dokunmadan demokratikleşmeden söz edilemez. Yolsuzlukların ve antidemokratik uygulamaların kaynağı olan siyasetin finansmanı son derece önemlidir. Ülkemizin melez rejimler arasında yer alması sindirilemez.

Başbakan Yardımcısı Sayın Beşir Atalay 30 Eylül 2013 tarihinde Başbakanın açıkladığı demokratikleşme açılımında yer alan bazı hususların idari tasarrufla sağlandığını; kıyafet değişikliği, andımızın kaldırılmasının bu çerçevede gerçekleştiğini, kişisel verilerin korunması ve Ayrımcılıkla Mücadele Kurulunun Kurulması Yasası gibi hususların ise müstakil kanunlarla düzenlendiğini, geri kalan hususların ise Tasarıda yer aldığı belirtmiştir. Alt komisyonun katkılarının olumlu olduğunun altını çizen, Tasarının kamuoyunda çok tartışıldığını, hazırlık aşamasında pek çok kesimin görüşünün alındığını, Avrupa Birliği değerlendirme raporları, AİHM kararları, hükümet programları, seçim beyannamelerinde yer alan taahhütler ve Çözüm Komisyonunun önerilerinin değerlendirildiğini söylemiştir. Siyaset yapmanın önünün açıldığını, nefret suçunun dünyada giderek genişlediğini, mevzuatımıza ise ilk defa gireceğini, Şapka Kanununa uymamanın cezasının artık olmadığını, her türlü harfi kullanmanın mümkün olduğunu, boşluktaki hükümlerle ilgili ceza hükmünün kaldırıldığını, toplantı ve gösteri yürüyüşü ile ilgili mevcut düzenlemede de güzergahı valilerin, kaymakamların belirlediğini, sivil toplum örgütlerinden gelen görüşler doğrultusunda 2911 Sayılı Kanundaki değişikliklerin öngörüldüğünü ifade etmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmelerden sonra Alt Komisyon metninin maddelerine geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin siyasi partiler ve adaylar tarafından Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçelerle propaganda yapmalarına imkan sağlayan 1 inci maddesinin görüşmelerinde bazı üyelerimiz gelecekte doğabilecek endişeleri sorgulamamız gerektiğini, en önemli ortak paydanın demokrasi ve birlik olduğunu, ayrışmanın giderek artacağını, kimliği ve vatani tanımlamanın ardından egemenliğin isteneceğini bu nedenle düzenlemeye karşı olduklarını ifade etmişlerdir. Madde Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin siyasi partilerin eş başkanlık sistemini uygulamalarına imkan tanıyan 2 nci, beldelerde teşkilat kurulması zorunluluğunu kaldıran 3 üncü, siyasi partilere devlet yardımını öngören 4 üncü maddeleri Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 5 inci maddesinin görüşülmesi sırasında madde metninde geçen “vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak” ibaresinin çıkarılmasını içeren bir önerge verilmiş ancak Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Bu maddenin görüşülmesi sırasında bazı üyelerimizce kamu düzeninin önemine dikkat çekilmiş, bozulması durumunda temel hak ve özgürlüklerin zedeleneceği söylenmiştir. 5 inci madde Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 2911 Sayılı Kanunun 7 nci maddesinde değişiklik öngören ve toplantıların süresini düzenleyen 6 ncı maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 7 nci maddesinin görüşülmesinde bazı üyelerimiz -referans demokrasinin geliştirilmesi ise- toplantı ve gösterilere katılanların ses ve görüntülerinin alınmasının kaldırılmasının gerektiğini, bu düzenlemenin muhafazası halinde ise toplantıyı düzenleyenlere de görüntü ve kayıtların verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Madde, Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 2911 Sayılı Kanunun 12 nci maddesinde değişiklik öngören 8 inci, 23 üncü maddesinde değişiklik öngören 9 uncu, 24 üncü maddesinde değişiklik öngören 10 uncu maddeleri Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 2923 Sayılı Kanunun 2 nci maddesinde değişiklik öngörerek farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla özel okul açılmasına imkan tanıyan 11 inci maddesi Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin Türk Ceza Kanununun 112 nci maddesini değiştiren 12 nci, 113 üncü maddesini değiştiren 13 üncü ve 115 inci maddesini değiştiren 14 üncü maddeleri Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin nefret ve ayrımcılığı düzenleyen 15 inci maddesinin görüşülmesinde bazı üyelerimiz her türlü ayrımcılığın suç kapsamında değerlendirilmesinin uygun olacağını söylemişlerdir. Madde, Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin yürürlükten kaldırılan hükümleri düzenleyen 16 ncı maddesi ile yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 17 ve 18 inci maddeleri Komisyonumuzca oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Metnin tümü oya sunulmuş ve Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 45 inci maddesi uyarınca Tasarımın Genel Kuruldaki görüşmeleri sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bursa Milletvekili İsmail Aydın ile Ordu Milletvekili Mustafa Hamarat'ın özel sözcü olarak seçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>İdris Şahin</i>	<i>İsmet Su</i>
İstanbul	Çankırı	Bursa
Kâtip	Üye	Üye
<i>Fatoş Gürkan</i>	<i>Fatih Şahin</i>	<i>Zelkif Kazdal</i>
Adana	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Bengi Yıldız</i>
Artvin	Aydın	Batman
(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)		(Muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Aydın</i>	<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>Bedii Süheyl Batum</i>
Bursa	Bursa	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Nevzat Korkmaz</i>	<i>Ali Özgündüz</i>	<i>Ercan Cengiz</i>
İsparta	İstanbul	İstanbul
(Son toplantıya katılmadı)	(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)	(Son toplantıya katılmadı)
(Muhalefet şerhi ektedir)		(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Aşlık</i>	<i>Rıza Mahmut Türmen</i>	<i>Atilla Kart</i>
İzmir	İzmir	Konya
	(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Faruk Bal</i>	<i>Mehmet Şandır</i>	<i>Ebubekir Gizligider</i>
Konya	Mersin	Nevşehir
(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Hamarat</i>	<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>Yahya Akman</i>
Ordu	Sivas	Şanlıurfa
(Bu raporun özel sözcüsü)		
	Üye	
	<i>Fatih Çiftci</i>	
	Van	

MUHALEFET ŞERHİ

AKP Hükümetleri dönemlerinde en çok duyulan sözlerden biri, aynı anda çok sayıda ve çeşitli alanda değişiklik yapan “paket”lerdir. Hem hukuki hem siyasi hem de ekonomik anlamda açıklanan onlarca pakete rağmen ülkemizin bu alanlarda gelişme gösterememesi, paketlerin içeriğiyle birlikte, düzenleyicinin niyeti ve uygulayıcının zihniyetini tartışma konusu yapmaktadır.

Kamuoyunda Demokratikleşme Paketi olarak bilinen; ama, içeriği itibarıyla demokratikleşmeyle pek ilgisi olmayan Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzca görüşülmüştür.

Sınırlı düzenlemeler getiren, genel olarak insan hakları açısından ülkemizde yaşanan sorunlara değinmeyen paket, seçim yatırımı olarak hazırlandığı izlenimini uyandırmaktadır. Ülkemizde insanların mezhepsel ve/ya etnik kökenine dair yaşadığı ayrımcılığa çözüm getirmeyen tasarı, uygulanması halinde çeşitli sorunlara neden olacaktır.

Tasarıya genel olarak baktığımızda, 1982 Anayasası’nın Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı kenar başlıklı 34. maddesi, “Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.” demektedir. Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) nezdinde en çok ihlalde bulunduğu konulardan birinin toplantı ve gösteri yürüyüşleriyle ilgili olduğu düşünülürse Anayasal hükmün sıklıkla uygulanmadığı anlaşılmaktadır. AİHM için gösteri ve yürüyüşlerde öncelikle aranan nitelik gösteri ve toplantının barışçı nitelikte olması ve şiddet içermemesidir. Gösteri ve yürüyüşler bu temelde olduğu müddetçe ister güzergâhı ister saat sınırlamasının dışında gerçekleşsin kamu otoritelerinin toleranslı davranması beklenmektedir. Barışçı ve şiddet içermeyen gösteri ve toplantılara orantısız müdahale her koşulda AİHM önünde hak ihlali sayılmaktadır. AİHM ayrıca; orantısız güç kullanan güvenlik görevlileri hakkında etkin soruşturma yapılmasını da önemsemektedir. 2911 Sayılı Kanunda yapılacak değişiklikler bu hususları kapsayacak nitelikte olmalıdır.

Tasarıda sıkça kullanılan “hukuka aykırı” kavramı özellikle uygulamada büyük sorunlar yaratabilecek türdendir. Çünkü; 1982 Anayasası’na ve hukukun genel ilkesine göre suç ve ceza tayini yalnızca kanun ile mümkündür. Tasarıda geçen hukuka aykırılık kavramı suçun unsuru haline getirilince yönetmeliğe aykırı, hatta genelgeye aykırı bir uygulama hukuka aykırılık sayılabilecektir. Böyle muğlak ifadelerden kaçınmak gerekmektedir. Nitekim, Alt Komisyon’un görüşü de bu yöndedir.

Nefret ve ayrımcılıkla mücadele konusunda AKP Hükümetleri oldukça kötü bir karneye sahiptir. Bizzat Başbakan’ın farklı mezhepteki kişilere hakaretimiz, sırf farklı mezhep, etnik köken ve düşünceden insanların hedef olmasına neden olabilecek sözleri; yine benzer biçimde davranan Bakanların varlığı, isminde temel hak ve hürriyetlerin geliştirilmesi bulunan tasarının samimiyetinin sorgulanmasına yol açmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarında inançları nedeniyle sorun yaşayan yurttaşlarımızın varlığı basın yayın organlarına sıklıkla yansımaktadır. Özellikle son günlerde gündeme gelen Hava Kuvvetleri Komutanlığında inançları ve özel yaşamları nedeniyle 674 kişinin baskı yoluyla istifa ya da emekli ettirilmesi konusunun tartışmaları sürerken, bunların önüne geçebilecek düzenlemeler yapmayan bir tasarının isminin “demokratikleşme” olması söz konusu değildir.

Tasarının maddelerini inceleyecek olursak:

• Tasarının 2. maddesi ilginç biçimde siyasi partilere “eş genel başkanlık” getirilmesini bir demokrasi olarak topluma sunmaktadır. Bir partinin eş genel başkanlık sistemi kullanması demokrat olduğu anlamına gelmemektedir. Bu düzenlemenin ilgili tasarıda yer almadan, sıradan bir değişikliklikle yapılabileceği de açıktır.

• Tasarının 4. maddesi siyasi partilere yapılacak yardımlara dair bir düzenleme ile 2820 sayılı kanundaki mevcut düzenlemede yer alan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oyların yüzde 7'sini alan partilere yapılan devlet yardımı yapılmasında ölçütün, yüzde 3'e çekilmesini öngörmektedir. Her şeyden önce, işlevsel bir demokrasinin ve milli iradenin temel niteliklerinden biri temsil ilkesinin yaşama geçirilmesidir ki ülkemizde yüzde 10 olarak uygulanan seçim barajı bunun engelidir. Baraj engeli bir an önce ortadan kaldırılıp, makul bir düzeye çekilmediği müddetçe yardımların kısmen anlamı olacaktır. Baraj engelini kaldırılmasının yanında siyasi partilerin devletten yardım alma ölçütlerinin çoğulcu demokratik toplum gereği, tasarındaki gibi %3 olması ve hatta CHP'nin Anayasa Uzlaşma Komisyonu'ndaki önerisi olan %1'e çekilmesi hem temiz siyaset hem de demokrasi için uygundur.

• Tasarının 5. maddesi 2911 sayılı kanunda bir düzenleme getirmeyi amaçlamaktadır. Demokrasinin olmazsa olmazlarından biri ve temel insan haklarından biri olarak anılan, ifade özgürlüğünün bir parçası olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yer ve güzergâhının belirlenmesinde güzergâhın olduğu belediye başkanının; siyasi partiler, meslek örgütleri ve sendikalarla birlikte görüşlerinin alınması biçiminde, önerilerimiz doğrultusunda, düzenleme yapılması kısmen olumludur. Çünkü; öncelikle burada görüşlerine başvurulanan siyasi partilerin TBMM'de grubu bulunan partileri ifade etmesi demokrasi açısından sınırlayıcı bir tutumdur. Meclis'te grubu bulunan siyasi partilerin de temsil edilmesi gerektiği gibi, sonuçta kararın mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından veriliyor olması, alınan görüşlerin hiçe sayılmasına neden olabilecektir. CHP olarak önerimiz, son Milletvekili genel seçimlerinde en az %1 oy alan ya da hazine yardımı almaya hak kazanan siyasi partilerden görüş alınması; görüş alınan diğer kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin oluşturduğu yapının çoğunluğunun oyu ile karar alınmasıdır. Aynı maddede yer alan, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin mantığına aykırı "vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde" diye belirtilen ifadeler kaldırılmalıdır.

• Tasarının 6. maddesi, gösteri ve yürüyüşlerin yapılacağı yerlerin kapalı ve açık olması durumuna göre değerlendiren 2911 sayılı Kanunun 7. maddesinde değişiklik yapmaktadır. Her şeyden önce kanuni olarak kapalı ve açık yer tanımı net değildir. Komisyon toplantılarına katılan uzmanlar, stadyumların kapalı alan olarak değerlendirildiğini belirtse de araç trafiğine kapalı meydan, park, stadyumun kapalı yer sayılması ve bu durumunun net bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir.

• Tasarının 11. maddesi özel eğitim kurumlarında Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde eğitim ve öğretim yapılabilmesinin önünü açmaktadır. CHP olarak temel görüşümüz; yurttaşların anadilini öğrenmesi, anadilini edebiyatta, sanatta ve kültürel alanlarda kullanmasının önündeki engellerin kaldırılması gerektiği, devletin bu konularda sorumluluk almasının insan haklarının gereği olduğudur. Ancak; bu düzenleme temel olarak özel okullara, "resmi bir kurum değilmiş" gibi yaklaşmaktadır. Müfredatı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen, verdiği mezuniyet belgeleri devlet okullarındaki belgelerle aynı işlemi görev ve hukuken devlet okulları ile aynı statüde olan bir kurumda Türkçe dışında dil ve lehçelerde eğitim ve öğretim yapılması Anayasa'ya açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Resmi dilin ve eğitim dilinin "Türkçe" olduğundan hareketle; CHP olarak, Anayasa Uzlaşma Komisyonunda önerdiğimiz gibi; Anadili Türkçe olmayan öğrencilerin, zorunlu Türkçe eğitiminin yanı sıra, anadillerini öğrenmeleri, Devletin bu anlamda sorumluluk üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenleme yapılması gereğini öneriyoruz.

Yapılan düzenleme bu ihtiyaca cevap vermediğinden Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir.

• Tasarının 14 üncü maddesiyle 5237 Sayılı Kanunun 115. maddesine bir fıkra eklenmektedir. Burada geçen "dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi halinde" ve "bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale" oldukça muğlak ifadelerdir. Burada sadece "cebir, şiddet ve

tehdit" unsurlarının korunması, "hukuka aykırılık" ifadesinin metinden çıkarılması, aksi takdirde uygulamada çok büyük sorunlar yaşanacağı açıktır. Çünkü; her birey kendine göre "inanç, düşünce ve kanaate" sahiptir. Bunların gereği olarak istediği bir yaşam tarzını seçebilir. Oysa kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde ve kamu görevi yapan kişilerin hiçbir kural tanımadan giyim, kuşam tercih etmesi, semboller kullanması, uygunsuz yer ve zamanlarda inancın ya da düşüncesinin gereğini yerine getirme adı altında farklı davranışlar sergilemesinin önünü açabileceklerdir.

• Tasarının 15. maddesi nefret ve ayrımcılık suçunu düzenlemektedir. Bu maddede yaş ve cinsel kimlik kavramlarının kapsama alınması gerekmektedir. Sırf yaşı ve cinsel kimliği nedeniyle ayrımcılık yaşayan yurttaşlarımızın varlığı herkesin malumudur. Bunun önüne geçmek, yasama organının görevlerinden biri olduğu gibi, temel insan hakkının korunması açısından önemlidir. Maddeye yeni bir fıkra eklenerek etnik köken, din, mezhep, dil gibi unsurlar kullanılarak bir kişi ya da grubun küçük düşürülmesi amacına yönelik söz, yazı, görüntü ya da resimlerin de nefret suçu olarak değerlendirilmesi sağlanmalıdır. CHP olarak özellikle bu suçlarda verilen cezaların ertelenmemesi için de düzenleme yapılmasını komisyon toplantılarında önerdik.

• Tasarının 16. maddesinin (d) bendi demokratikleşme ile ilgili olmayan bir düzenleme önerisidir. 16. madde, tasarının kanunlaşması ile yürürlükten kaldırılacak düzenlemeleri içermektedir. Maddede yer alan (d) bendi 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8. maddesinin (c) bendinin yürürlükten kaldırmaktadır. Bu bent, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı gelirleri arasında "Her nevi fitre, zekat, kurban derileri ve bağırsak yardımlarından, (bu bende göre elde edilecek nakdi ve aynı gelirin toplanması ve Türk Hava Kurumu, Türkiye Kızılay Derneği, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Diyanet Vakfı ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları arasında paylaşılması usul ve esasları bir yönetmelik ile düzenlenir.)" düzenlemesini içermektedir. Bu nedenle söz konusu hükmün kaldırılmasından ziyade Türk Hava Kurumu ve Türk Kızılay Derneği'nin bu yardımlardan pay alacak biçimde yeniden düzenlenmesi daha uygun görülmektedir.

• Tasarının 16. maddesinin (e) bendi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 222. maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Bu madde, Devrim Kanunları olarak bilinen ve 1982 Anayasası'nın 174. maddesinde korunması doğrultusunda düzenleme bulunan hükümlerle ilgilidir. 222. madde; "25.11.1925 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanunla, 1.11.1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun koyduğu yasaklara veya yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere iki aydan altı aya kadar hapis cezası verilir." demektir. Unutulmaması gereken, hukuk kurallarını diğer kurallardan ayıran en önemli unsur "müeyyide"dir. Başka bir ifadeyle TCK 222. madde Anayasa'nın 174. maddesindeki bazı düzenlemelerin müeyyidesini düzenlemektedir. Müeyyidenin kaldırılması, kanunu etkisiz kılacak ve içini boşaltacaktır. Oysaki Anayasa'nın 174. maddesi Devrim Kanunlarını "Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyetinin lâiklik niteliğini koruma amacını güden," olarak tanımlamaktadır. TCK 222. maddenin kaldırılması ise Anayasa'nın hem 174. maddesinde belirtildiği biçimde hem de 2. maddesindeki Cumhuriyetin niteliklerinde sayılan laiklik ilkesini savunmasız bırakacaktır. Bu nedenle maddenin kaldırılmaması ve tasarıdaki düzenlemenin iptal edilmesi uygundur.

Uğur Bayraktutan

Artvin

Bedii Süheyl Batum

Eskişehir

Ercan Cengiz

İstanbul

Atilla Kart

Konya

Rıza Mahmut Türmen

İzmir

Ali Özgündüz

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

“Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” hakkında MHP’nin muhalefet gerekçeleri aşağıda arz edilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

11 yılını tamamlayan AKP iktidarının “demokratikleşme paketi” olarak birçok sorunun çözümü olarak gündeme getirdiği 17 maddelik bu kanun tasarısı hakkında genel görüşlerimiz kısaca şunlardır.

Tasarı ile AİHM’de Türkiye’nin tazminata mahkum edildiği ve AB ilerleme raporlarında Türkiye’nin anti demokratik olmakla suçlandığı konularda bazı kanunlarda bazı değişiklikler yapılarak göz boyanmaya çalışıldığı görülmektedir. Daha da acısı AKP İktidarı tarafında etnik bölücü terör örgütü PKK’nın elebaşısı Abdullah Öcalan’la ve Kandil’le yapılan müzakerede hükümetin taahhüt ettiği bazı konularda düzenlemeler yapıldığı görülmektedir.

AKP İktidarının 11 yıldan bu yana yönettiği Türkiye hala uluslararası düzlemde “Demokrasi Endeksi”nde 167 ülke arasında 88. sırada bulunuyor ve “Kusurlu Demokrasi” sahibi ülke bile olamıyor, demokrasisi “melez Rejimler” kategorisinde sayılıyorsa, bu iktidarın ileri demokrasiden bahsetmesi ve bir müjde sunumunda 17 maddelik bu paketi getiriyorsa bu durum gülünç ötesi bir AKP aldatması olacaktır.

Bugün, maalesef, hukukun üstünlüğünün ortadan kaldırıldığı, mahkeme kararlarının uygulanmadığı, bireysel hak ve özgürlükleri kullanan insanların kutuplaşma, dışlanma yöntemiyle birbirine düşman kılındığı, medya özgürlüğünün havuç-sopa yöntemiyle kontrol etmek istendiği, denge ve denetim mekanizmalarının ortadan kaldırıldığı; şüphelinin mali polis, mali polisin istihbarat polisi, istihbarat polisinin de asayiş polisi tarafından takip edildiği; savcının, başsavcının birbirine düşman kılındığı bir Türkiye gerçeği ile yaşıyoruz. Bu sonuç AKP İktidarının eseridir.

Maalesef on bir yıllık AKP iktidarın tüm uygulama ve politikalarında giderek demokrasiyi geriye götüren, aksine demokrasiyi sadece ve sadece etnik kimliklere indirgemek suretiyle bireysel hak ve özgürlüklerden uzaklaştıran bir siyaset anlayışının hukuku kuruyor.

Demokratik sistemin temel taşı olan “Kuvvetler Ayrılığı” ilkesi terk edilerek yasama, yürütme ve yargının denge denetim mekanizmalarının yürütme erkinin elinde monopolleştiği, fiilen paralel devletin bizatihi yürütmenin kendi içerisinde rüşvet ve yolsuzluk süreçlerini kapatmak amacıyla kurulduğu, bunun için yargı kolluk güçlerinin “paralel devlet yapılanması” bahanesi ile hiçbir hukuk kuralına bağlı kalmadan hallaç pamuğu gibi atıldığı bir süreçte demokrasiden bahsetmek gerçekten hilkat garibesi gibi bir konudur.

Bakanların rüşvet ve yolsuzlukla itham edildiği, yolsuzluk soruşturmalarına bizzat Adalet bakanı tarafından müdahale yaptığı bu sebeple Bakan hakkında fezleke düzenlendiği bir ortamda, MHP’nin sesini kısabilmek için bizzat Başbakan tarafından “Alo Fatih” hattı kurularak basına müdahale edildiği bir ortamda AKP iktidarının demokrasiden bahsetmesi gülünç olmaktadır.

Bu paketin özüne geldiğimiz zaman, bu paketin ülkenin demokratikleştirilmesi-ileri demokrasi ile bir alakası yoktur; Sayın Başbakanın 30 Eylülde açıkladığı, doğrudan doğruya PKK terör örgütüyle yapılan görüşmelerde basamaklı talepler yöntemiyle birtakım taleplerin meşrulaştırılması vardır, özü de budur. Bu pakette asıl amacın Türkçenin dışlanması, Türk adının dışlanmasıdır, vatan coğrafyasına Türkçeden başka bir ad konulmasına imkan vererek Türkiye Kürdistan’ını inşa etmektir. Kürt diye bir millet yaratma gayretleri vardır.

Andımızın kaldırılması da, bu paketle olmuştur. Hedef, doğrudan doğruya milletin kimliğinin silinmesi ve egemenliğinin paylaşılması sürecidir. Ana dilde eğitimle ilgili hususun önünün açılmasının esas amacı budur.

Sayın Başbakan 15 Ağustos 2013 günü Türkmenistan dönüşünde “Resmî ya da özel okullarda ana dilde eğitimi açamayız.” diyerek doğru tavrı ortaya koymuştu; ve aynen kendi ifadesiyle “Resmî okullar için de özel okullar için de böyle bir çalışma yok. Ne getirir, ne götürür kimse düşünmüyor. Biz AK PARTİ olarak ülkemizi böylecek konular üzerinde adım atmamız.” demişti. Ancak kırk beş gün sonra ise tam tersi bir yaklaşım ve bu doğrultuda bu tasarı tanzim edildi; Kırkbeş günde NE DEĞİŞTİ?

Türkçeden başka hiçbir dilin ana dil olarak öğretilmeyeceği hususu, Anayasal bir hükümdür. Eğitim hakkını düzenleyen Anayasa'nın 42'nci maddesi “Eğitimin tüm vatandaşlara eşit bir şekilde sunulması gerektiğini...” belirliyor. Türkçeden başka dillerde “özel okullarda” eğitim yapılmasını hukuklaştırmak; dil üzerinden bir millet yaratmak amacı taşımaktadır. Küresel güçlerin bölgemizde bir “Kürt Devleti” kurmak projesi geçen yüzyıldan yarım kalmış bir projedir. SEVR'le gerçekleştirilemeyen, PKK terör örgütü ile gerçekleştirilemeyen Kürt Devleti kurmak hayali AKP iktidarının “demokrasi içinde siyaset üreterek” ve bunun için bir hukuk kurarak VE adına “çözüm süreci” diyerek bir “yıkım projesi” olarak gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Birbirleri ile anlaşamayan insan topluluklarını bir dil etrafında toplamak tarihin ilk dönemlerinden bu yana “bir millet yaratmak” amacını en etkili ve en bilinen yoludur.

Bu kanunla ve daha önce bütün ikazlarımıza rağmen demokratikleşme ve özgürlükleri geliştirme ambalajına sarılarak topluma hazmettirilen düzenlemelerin tamamı ve bundan sonra da yapılacağı Başbakan tarafından övünülerek ifade edilenlerin tamamı kurulmak istenen Kürt Devleti'ne hukuk zemine hazırlamak amacı taşımaktadır. Veya en azından bu amaca hizmet etmektedir.

Devlet teorisinde bir devletin kurulması için şart olan üç unsur, yani bir millet, bir vatan ve egemenlik hukuku adım adım gerçekleştirilmektedir.

Türk Milleti'ni temsil eden Başbakan'ın bu vasfı ile “Kürt kimliğini tanıyorum” sözü, bir millet oluşturma'nın ilk adımı olarak; tanıma işlemidir. Anadilde savunma, ana dilde eğitim, ana dilde kamu hizmetine erişim, ana dilde siyaset yapmak, benim Kürt milletvekillerini sahiplenmeleri ve diğerleri bu tanımayı geliştirmek ve bir millet yaratmak işlemleridir. Başbakan'ın “Kürdistan” beyanı ve Türkiye'nin bir parçasına siyasi anlamda Kürdistan denilmesine itiraz edilmemesi bir vatan yaratma'nın kabulüdür. Bu yasa ve diğerleri ile de egemenlik hakkının hukuku kurulmaktadır. Toplamda ve sonunda adım adım Türkiye, milleti ve vatani ile parçalanmaya sürüklenmektedir. Bu Şark Meselesi ve Büyük Ortadoğu Projesi ile planlanmış, konuşulmuş, yazılmış ve haritaları yayınlanmış bir Batı-Emperyalist küresel projedir. Irak'ta, Afganistan'da, Suriye'de yaşanan örneklerinde görüldüğü gibi kardeşi kardeşe kırdırarak bu coğrafyayı kontrol altında tutmak ve kaynaklarını sömürmek projesidir. Türkiye'nin ve Türk Milleti'nin yükselişini önlemek amacı taşıyan tarihi bir haçlı projesidir.

Kısaca tarihi bir hata işlenmektedir; Devlet için bekaa sorunu oluşturulmaktadır.

Bütün bunların hepsi netice itibarıyla Türkiye'yi siyasal bir çözülmeye doğru götürmektedir. Hükümetin sahiplendiği siyasal çözümün adı, hedefi bellidir: Egemenliğin bölünmesidir, devlet gücünün paylaşılmasıdır ve bu paketin özünde esas itibarıyla, Milliyetçi Hareket Partisi olarak üzerinde durduğumuz temel konular özü itibarıyla budur ve Sayın Başbakanın açıklaması yaptığı açıklama da bu paketin doğrudan doğruya terörün bitmesi için PKK ile yapılan pazarlık sonucu hazırlandığını göstermektedir.

Bu bakımdan, bu tasarı, Türkiye'yi tek millet, tek egemenlik, tek vatan, tek dil, tek bayrak ve üniter devlet hukukundan uzaklaştıracak pencereler açmaktadır, bundan sonraki bu yöndeki taleplerin meşrulaştırmasına hizmet edecektir.

MHP olarak, BİZ, demokrasiyi çok önemsiyoruz ve milletimizin en değerli ortak paydası olarak görmekteyiz.

MHP'YE GÖRE;

Türkiye’de insan hakları ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir demokrasinin yerleşmesi ve gelişmesi gerçekten arzu ediliyorsa ve sorunların çözümü burada görülüyorsa, artık, bazı şeylerin iyi ayırt edilerek yerli yerine konulması gerekmektedir;

1- En başta Sorumluluk sahibi bütün siyasî çevrelerin ve aydınların, demokrasiyi sadece kendi açılarından tanımlayıp yorumlama alışkanlığından, kendi çıkarlarınının ya da ideallerinin hayata geçirilmesinin bir aracı olarak görme saplantısından vazgeçmeleri gerekmektedir.

2- Sürekli kültürel ve etnik farklılıklara vurgu yaparak, bunları derinleştirmekle ve hatta kurumsaltırmaya çalışmakla demokrasi yerleşmez. Sonuçta, ortaya sadece ve sadece daha çok çatışma, farklılaşma ve ayrışma çıkar.

Demokrasi, birey, aile, toplum ve devlet arasındaki ilişkilerin, temel hak ve özgürlüklerden başlayarak, hukuk devletini yaratacak bir şekilde biçimlendirildiği bir siyasî sistemdir. Demokratik değerler, hak ve özgürlük sahibi bireylerden oluşan yurttaşların bu hak ve özgürlüklerinin meşru kaynağını oluşturduğu gibi, yurttaşların devlet karşısındaki sorumluluğunu da tayin eder.

Demokratik sisteme karşı, hiçbir kimse, alt kimlik, etnisite veya mezhep esasında bir dayatmada bulunamaz. İnsanların bu özellikleri, onların, tarihi, kültürel özel sıfatları olarak kendileri için anlamlıdır;

ANCAK, demokratik devlet yapısı, bu özelliklere dayalı olarak biçimlendirilemez.

Çağımızın demokrasisi, insanlar arasındaki kültürel ve etnik farklılıkları siyasal çatışma konusu yapmayan bir yönetim biçimidir.

Türkiye, millî birliğini, toplumsal gelişimini, ancak bu çağdaş demokrasiyi güçlendirerek pekiştirir, teminat altına alabilir. Bunun için, her şeyden önce, demokrasiye ve milletimizin birliğine sahip çıkmak durumundayız.

BİRLİĞİMİZ, tarihte büyük bir medeniyet kurduğu gibi, bizi, yeniçağda, yeni bir atılıma taşıyacak ruhun da kaynağını oluşturacaktır.

BİZE GÖRE;

- İnsan haklarına Demokratik cumhuriyet ve Devletimizin kuruluş hukuku,
- Sosyal hukuk devleti ilkeleri,
- Resmî dil ve bayrağın tartışılmazlığı,
- Din ve vicdan hürriyetinin garantörü anlamında bir laik devlet anlayışı,
- Üniter devlet yapısı,
- Sınırlarımızın tartışılmazlığı,
- VE, her türlü teröre açıkça karşı olmak,

Hepimizin ortak sorumluluk paydası olmalıdır.

Bütün bunlar, Türk Milletinin bir arada, kardeşçe yaşamasının, hem de demokrasinin asgarî şartlarıdır. Siyasî partiler ve siyasetçiler kendilerini bu sorumluluk ortak paydasında konumlandırmalıdır.

Türkiye, yeni bin yıla, cumhuriyetimizin yüzüncü yıldönümünü kutlayacağımız 2023 yılında lider bir ülke olma hedefi doğrultusunda önemli imkân ve fırsatların doğduğu bir ortama girmektedir.

Türkiye açısından, 21 inci Yüzyıl, terörün kökünün kazındığı, laik antilaik kavgaların olmadığı, gelir dağılımında adaletin sağlandığı yasaaksız ve baskısız bir çağa açılmak demektir.

Türkiye’yi böyle bir hedefe ulaştırmak, bugünkü hepimizin önünde tarihî bir görev ve sorumluluk olarak durmaktadır.

Bunun için, tüm farklılıklarımızın farkında olarak ve farklılıklarımıza saygı göstererek “TÜRK MİLLETİ” kimliğinde birlikte yaşamayı bir cazibe merkezi, bir milli sorumluluk haline getirmeliyiz, bu birliğin gücünden tüm vatandaşların eşit bir şekilde faydalanmasını ve bireylerin menfaatini maksimize edecek projeleri gerçekleştirmeliyiz. Bunun en etkili yolu gerçek bir demokrasiyi gerçekleştirmektir.

Farklılıkları kimikleştirerek bu kimliklere özgürlük veriyoruz diye milleti ayrıştırmak demokrasiye ve millete hizmet olmayacaktır.

Tasarının maddeleri üzerindeki itirazlarımız şunlardır.

1. Tasarıda birçok kanunu ilgilendiren düzenleme ve uygulama alanı mevcuttur. Bu alanlarla ilgili olarak ilgili komisyonların, “Tali Komisyon” olarak, görüşlerine başvurulmamıştır.

2. Tasarı, açıkça anayasanın “başlangıç” hükümleri ile 3. Maddesinde belirtilen “Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe’dir” hükmüne, eğitim ve öğretim hakkını düzenleyen 42. maddenin son fıkrasına yer alan “Türkçe’den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dillerinde okutulamaz ve öğretilemez” hükmüne aykırıdır.

3. Anayasalar, vatandaşların temel hak ve hürriyetlerini teminat altına alan, milletin bir arada birlikte yaşama arzusunu ve toplumsal değerlerini koruyan, Devletin yapısını, siyasi rejimini, organlarının görev ve yetkilerini belirleyen, kanunlar hiyerarşisinin en üstünde bulunan temel hukuk normlarıdır. Bu niteliği itibarıyla Anayasalar, devletin kuruluş felsefesini ve hukukunu yansıtır. Türkiye Cumhuriyeti üniter ve milli bir devlettir. Bu niteliği Anayasanın ilk üç maddesine ve özelliğine göre ilgili bölümlerine yansımıştır. Temel hak ve hürriyetler elbette insanlık onurunu esas alarak evrensel standartlara ulaştırılmalıdır. Temel hak ve hürriyetler ile milli kimlik, egemenlik, dayanışma ve güvenlik de anayasal ilkelerdir. Bu nedenle, “*özgürlük ve güvenlik, özgürlük ve milli dayanışma, özgürlük ve milli egemenlik ile özgürlük ve milli kimlik*” gibi unsurlardan birinin tercihi ve diğerinin feda edilmesi ile değil; bu değerlerin bir arada, denge ve uyum içinde yaşatılması anayasa tartışmalarının özünü oluşturmaktadır.

4. Bu düzenlemenin kimi demokratik iyileştirmeleri içerse de, içinde Anayasaya, milli ve üniter devlet yapısına aykırı hususları da barındırdığı görülmektedir. Bu hususların, birbirinden ayrılması ve ayrı ayrı düzenlemeler şeklinde meclise getirilmesi hem demokratik konularda geniş katılımlı bir uzlaşmaya hem de zihin karmaşasının giderilmesine hizmet edecektir.

5. Tasarının 1. maddesi “Türkçe’nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerle de siyasi propaganda yapılabileceğine” onay vermektedir. Bu durum, ülkenin egemenliğinin millet temelinden alınıp etnik temellere doğru götürülmek istendiğinin, belli bölgelerde sadece yerel dili bilenlerin temsilci seçilebileceği, diğerlerinin ise bir şansının bulunamayacağı gibi bir sonucu doğurmaktadır ki; “seçilen milletvekilinin Türkiye’yi temsil etme” vasfı ortadan kaldırılıp, “bölgesel temsilciler” oluşumuna yol açacaktır. Bu bölge temsilcisi niteliğindeki seçilenlerin taleplerinin üniter ve millet bütünlüğünü bozucu taleplerinin daha ileri aşamalara taşınmanın ilk adımını oluşturur.

6. 2. maddedeki husus siyasi partilerin kendi takdirleri ile oluşturulan tüzükleri ile hayat bulacaktır ki cari mevzuatta zaten buna engel değildir.

7. 3. madde de belirtilen belde teşkilatlanmaları zorunluluğunun kaldırılması siyasi hayata ve siyasi parti teşkilatlanmalarına bazı kolaylıklar getirebilecektir.

8. Siyasi partilere yapılan hazine yardımlarının %3’e çekilmesi özellikle bir partinin talebidir. Bu hususun hükümetin terör örgütü ile müzakereleri devam ettirdiği bu süreçten yerel seçimlerin gölgesinde gündeme getirilmesi manidardır. Parti yardımlarına, “anayasada belirtilen temel ilke ve çerçeveye uygunluk” olma şartının getirilmesi ve bunun her yıl Anayasa Mahkemesi’nce denetlenmesi gibi bir mekanizma oluşturulmalıdır.

9. 5. madde; toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapıldığı meydan ve güzergâhların ortak irade ve akıl ile tespiti demokratik bir uygulama olacaktır. Bu kurulda belediye başkanlarının da yer alması doğru bir tercihtir. Ancak bu kuruluşların sadece görüşünün alınması ve nihai kararın mülki amire bırakılması yanlıştır.

10. 6. maddede AB'nin de önerdiği şekliyle “kamu düzenini bozmayacak şekilde, şiddet içermeyen toplantı ve gösterilerin” yapılmasında özgürlük alanını genişletilmesi doğru ve daha demokratik bir yaklaşım olacaktır. Kapalı yer toplantılarının 23:00'ten 24:00'e çıkarılması uygulamada önemli bir yenilik getirmeyecektir.

11. Bu toplantılarda kolluk güçlerince çekilen resim ve fotoğrafların üzerinde kurumun amblem ve logosunu içermesi, yapılan çekim üzerinden hak ve hürriyetlerin çiğnenmesinin önüne geçilmesi düşüncesi doğru bir yaklaşımdır. Ancak, yapılan çekimden bir nüshasının tertip komitesine de verilmesi sağlanmalıdır.

12. Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin planlanması ve icrasında düzenleme kurulu yetkili kılınmıştır. Ancak bizzat kurulca; olaylara teşvik ve önyak olunması, ağır kusur ve ihlal hallerinde ne kadar sorumlu olacağı hangi müeyyidelerle karşı karşıya kalacağı muallâktır. Bu husus düzenlenmelidir.

13. Türk vatandaşlarının farklı dil ve lehçelerde eğitim ve öğretim yapması amacıyla “özel okul” açmaları anayasaya aykırıdır. Bu husus, Oslo ve İmralı müzakerelerinde terör örgütü ve bölücübaşına verilen sözlerin uygulamaya geçirilmesidir. Bölücülüğün kitleselleşmesi, derinleşmesi ve siyasallaşmasının yapı taşları oluşturulmaktadır. Milli bütünlüğümüz açısından telafi edilemez zararları beraberinde getirecektir.

14. 12. madde de zikredilen “eğitim ve öğretim haklarının engellenmesi”, 13 maddede belirtilen “Kamu hizmetlerinden yararlanma haklarının engellenmesi”, 14. madde de zikredilen “dini inanç ve ibadetlerin yapılmasının engellenmesi” konuları tarafımızdan;

a) Temel hak ve hürriyetlerin milli ve evrensel kabulleri ve,

b) Türk milletinin %99'unun İslam dinine mensubiyeti gerçeği ve yüce dinimizin milleti inşa eden en önemli değer olduğunun kabulü ile bu meyanda misyoner faaliyetler ile batı emperyalizminin ülkemiz üzerindeki emel ve eylemleri bir arada yorumlanarak değerlendirmektedir.

Hiçbir özgürlük ve hakkın kullanılması sınırsız değildir. Yasakların kaldırılması MHP'nin temel siyasi kabullerinden olup, bu hak ve hürriyetlerin sınırının da milli birlik ve bütünlüğümüzün tesis edilmesi ve korunması çizgisidir.

15. 15. maddede “nefret ve ayrımcılık” suçu düzenlenmiştir, “nefret ve ayrımcılık”, MHP'nin başından beri, bu ülkenin geleceği ve milli birliğin korunması açısından uzak durulması ve bunun milli bir politika olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade ettiği hususlardır. Ancak “nefret ve ayrımcılık” düzenlemesinin toplumun ortak değerleri olan bazı tarihi şahsiyetler, ant ve sembollere yönelik sözlü ve eylemsel saldırıları da içermesi zorunludur. Bu özgürlük, milletin ortak değerlerinin tahrip edilmesi sonucuna da yol açmalıdır.

16. Bu maddede coğrafi yerleşim birimlerinin isimlerinin “Türkçe olması ve iltibasa meydan vermemesi” şartı kaldırılmaktadır.

Bazı bölücü çevrelerin sözde “Kürdistan Coğrafyası” gibi tanımlamalar yaptığı kamuoyunun malumudur. İsimlerin tamamen eski hale döndürülmesi, bu çevreleri cesaretlendirecek ve yeni siyasi bölücü taleplerin önünü açacaktır. Kaldı ki Cumhuriyet döneminde değiştirilen birçok isim sadece yerelde konuşulan dillerden ibaret değildi. Ermenice, Rumca ve Arapça olduğu bilinmektedir. Ve bu değişiklikler sadece Doğu'da değil ülkemizin her yerinde yapılmıştır. Artık bu değişiklikler insanımız tarafından kabullenilmiştir. Eskiye dönüşler yeni karışıklıklara meydan verecektir. MHP olarak bu düzenlemeyi yanlış bulduğumuzu ve karşı olduğumuzu belirtiyoruz.

Zikredilen bu temel gerekçeler ile kanunun müzakereleri sırasında genel kurulda ifade edeceğimiz kimi sakıncalı hususlar dolayısıyla bu tasarıya karşı olduğumuzu belirtiriz. 13.02.2014

Faruk Bal
Konya

Mehmet Şandır
Mersin

Nevzat Korkmaz
Isparta

MUHALEFET ŞERHİ

Hükümetin aylardır dillendirdiği ve Türkiye demokrasi tarihinde en ileri adım olarak reklamını yaptığı “demokrasi” paketinin daha önceki paketler gibi ülkemizin hiçbir temel sorununa çözüm getirmediği açıkça anlaşılmaktadır. Hükümetin demokratikleşme olarak nitelendirdiği adımları tek tek maddeler üzerinden değerlendirdiğimizde hükümetin demokratikleşme sorununa ne kadar palyatif yaklaştığı daha iyi anlaşılmaktadır.

Tasarının birinci maddesinde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunundaki düzenlemedeki dil yasağının kaldırılması öngörülmektedir. Yine tasarının 16 ncı maddesinde de; başbakan tarafından paket ilk açıklandığında ifade edilen 43 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan “Aday adayları, mensup oldukları partinin programı, büyük kongresinin ve yetkili merkez organlarının kararları ile partinin seçim bildirisi dışında, milli, mahalli yahut mesleki çapta herhangi bir vaadde bulunamazlar ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar.” hükmünün değiştirilmesi de yer almaktadır. Her iki düzenlemenin bir arada yapılması olumlu olmakla birlikte, köklü bir düzenleme için bu kanunların tümünde yer alan dil yasağı kaldırılmalıdır. Tek bir yasa ile yapılacak olan düzenleme etkisiz ve sınırlıdır. Kaldı ki; “anadilde siyaset” gibi bir tanımlama olmaması dikkat çekici. Bu düzenleme sadece seçim süreci ile sınırlı olup düzenleme siyasi partiye farklı dil ve lehçede siyaset yapma hakkını tam anlamı ile vermiyor. Düzenlemenin bu hali ile siyasi partinin seçim dönemi dışında anadilde siyaset yapmasının önü hala kapalıdır.

Tasarının ikinci maddesi olumlu bir değişikliğe işaret etse de, teklif sadece genel başkan düzeyiyle sınırlı tutulmaktadır. Patimizin bu konudaki yaklaşımı siyasi parti teşkilatlarının bütün kademelerinde eş başkanlığın hayata geçmesi yönündedir. Bu anlamda yapılan düzenleme eksik ve amaca hizmet edecek nitelikte, yani kadının siyasette aktif rol almasını sağlayıcı nitelikte değildir.

Tasarının üçüncü maddesi ile Siyasi Partiler Yasası’nda yapılacak değişiklik ile ilçede teşkilatlanmak için, beldelerde teşkilatlanma zorunluluğu kalkıyor. Mevcut sistemde bir siyasi partinin ilçede teşkilatlanmak için “beldelerin en az yarısında teşkilat kurma zorunluluğu” vardı. Şimdi beldelerde teşkilat kurulması zorunluluğu kaldırılıyor. Partimiz tarafından örgütlenme özgürlüğünün önünde tüm engellerin kaldırılmasına yönelik çok sayıda beyanımız bulunmaktadır. Kaldı ki siyasi soykırım operasyonları ile çok sayıda il ve ilçe teşkilatından yöneticimiz tutuklanmış olup siyaset yapma hakkı fiilen çok kere engellenmiştir. Nitekim örgütlenme özgürlüğünün önünde düşünce ve ifade hürriyetine dair engeller kaldırılmaksızın yapılacak düzenlemelerin gerçek anlamda bir fayda getirmediği somut vakıalarla sabittir.

Hazine yardımını düzenleyen tasarının dördüncü maddesine yönelik partimizin sunmuş olduğumuz teklif ve önerilerde; milletvekili genel seçimlerinde geçerli oyların %1’inden fazlasını almış olmak hazine yardımı için yeterli görülmüş olup önerilerimizde yardım miktarına dair bir husus bildirilmemiştir. Tasarıda hazine yardımı alabilme oranı %3’e çekilirken yardım alt sınırı 1 milyon lira olarak düzenlenmiştir. Ancak tasarıda; seçimlere bağımsız girip de seçim sonrası siyasi parti çatısında birleşen ve mecliste grubu bulunan siyasi partiler açısından bir düzenleme söz konusu değil. Tasarıda bu yönlü bir düzenleme olmayışı büyük bir eksikliklerdir. Zira seçimlere bağımsız girerek seçim sonrası mecliste bir parti çatısı altında birleşen siyasi parti hazine yardımından mahrum bırakılmaktadır. Özcesi seçimlere bir parti çatısı altında girmeyi bir koşul bir dayatma olarak sunan bir düzenlemenin demokrasi açısından olumlu katkı sunmadığı açıktır. Bu yardımın en az devlet yardımı alan siyasi partinin almış olduğu yardım ve genel seçimlerde aldığı toplam geçerli oy ile orantılı yapılması beraberinde bir adaletsizliği ve belirsizliği getirmektedir. Yapılacak düzenleme tüm siyasi partileri kapsayacak şekilde genişletilmekle beraber, yardımın nasıl dağıtılacağı daha açık ve net bir şekilde ifade edilmelidir.

Toplantı güzergâhlarını belirleyen tasarının beşinci maddesinde Siyasi Parti Grupları ile sendikaları da yer belirlemede etkin kılmayı amaçlayan tasarıda yine sınırlamalardan taviz verilmemiştir. Sadece yasak savmak, sendika ver parti gruplarının da görüşünü alıyoruz imajı çizmeye yönelik bir düzenleme ile karşı karşıya olduğumuz açıktır. Yine sendika ve siyasi parti gruplarının sadece görüşü alınıyor, ancak bu durumun bağlayıcılığı olmadığı için uygulamada demokratik kriterlere dönük köklü bir değişiklik getirecek nitelikte bir düzenleme söz konusu değildir.

Tasarının altıncı maddesindeki düzenleme ile toplantı ve gösteri süresi 1 ile 2 saate kadar uzatılmaktadır. Elbette toplantı ve gösterilerde uzatılan bir iki saatlik iyileştirmenin demokrasiye hiçbir faydası olmayacağı açıktır. Bu düzenlemenin altında yatan nedenlerden birisi de gezi olaylarına yasal müdahaledir. Bu konuda Partimiz tarafından sunulan teklif ve önerilerde süre sınırlaması yer almamakta, sınırlamaya yönelik hükümlerin kaldırılması talep edilmektedir. Bu noktada belirtmek gerekir ki; yasak savmaya yönelik köklü bir değişikikten söz edilemeyeceği gibi Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununda (PVSK) bir düzenleme yapılmadığı müddetçe kişi hak ve özgürlükleri bu anlamda ihale açıktır. Özcesi sadece sürenin birkaç saat uzatılmış olması kişiye hak ve özgürlük tanıyacak nitelikte bir düzenleme niteliğini haiz değildir. Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde çok sayıda kişi yaşamını yitirmiş olup PVSK’da bir değişiklik yapılmaksızın polisin elinin güçlü olduğu bir durumda bu düzenlemelerin bir anlamı yoktur. Nitekim sadece gezi parkı olaylarında 5 kişi yaşamını yitirmiştir. Polisin orantısız güç kullanımı teşvik edilirken, polis sınırsız yetkilerle donatılırken gösteri ve yürüyüşlerin saatine ilişkin yapılan düzenlemenin gerçek anlamda demokrasi adına faydalı bir düzenleme olmadığı açıktır. AKP’nin “-miş gibi” yaptığı düzenlemelerden birisi de bu olmuştur.

Tasarının yedinci maddesinde öngörülen düzenleme ile düzenleme kurulu ve hükümet komiserinin görev ve yetkileri kolluğa devredilmektedir. Hükümet komiserinin görevleri kolluk birimlerine devredilmekle kolluğun etki gücü artırılmaktadır. Kolluğun ses ve görüntü alma yetkisi de bu madde ile verilmekte ve toplumsal olaylarda hem 2911 sayılı yasa, hem de PVSK ile yetkisi artan polisin eli güçlendirilmektedir. Örneğin en güncel olarak bilinen Ethem Sarısülük davasında dahi hiçbir aşama kaydedilemeyişinin, yargı organlarının lakayt tavırlarının altında bu yasal düzenlemeler vardır.

Tasarının sekizinci maddesinde yer alan hükümet komiseri uygulamasının kaldırılması da bu görevin düzenleme kurullarına verilmesi nedeniyle bir anlam ifade etmemektedir. Nitekim Kurul, toplantının amacına çıktığını gördüğü durumda dağılma kararı alacak ve durumu kolluk amirine bildirecek, gösteri ve yürüyüş kanuna aykırı hale gelirse, gösterinin sona erdiğini ifade edecek. Düzenleme kurulu bunu yerine getirmese, o mahallin en büyük mülki amiri kararı verecektir. Bu düzenleme aynı zamanda düzenleme kuruluna baskı ve otokontrol sistemi dayatmaktadır.

Yasada daha önce yapılan değişiklikle toplantı ve gösteri yürüyüşünü denetleme görevi hükümet komiserinden alınıp Düzenleme kuruluna verilmişti. Tasarıda yer alan dokuzuncu maddedeki düzenlemeye göre gösteri yürüyüşünün denetimi bu kurula verilmiş ve yürüyüşün amacından saptığının tespiti ile sonlandırılması gerektiği talebini mülki amir veya hükümet komiserine bildirme görevi verilmişti. Bu fıkra değişikliği adı geçen düzenlemeye paralel olarak yapılmış. Ancak düzenleme kuruluna verilen yetkiler tümüyle göz önüne alındığında düzenleme kurullarının yetkilerinin artırılması olumlu bir düzenleme değildir. Zira ek yükler ve sorumlulukların düzenleme kurullarına verilmiş olması kurulların üzerinde otokontrol ve baskı mekanizmalarının artırıldığı neticesini doğurmaktadır.

Tasarının on birinci maddesinde anadilinde kamusal eğitime ilişkin hiçbir düzenleme yoktur. Bu ülkede konuşulan çok sayıda farklı dil ve lehçeyi tanınamakta, anayasal güvence altına alınmamakta, anadili olarak ifade edememekte ve sadece yabancı dil statüsünde ve özel okullarda eğitimine olanak sunulmaktadır. İnsanlara anadilinde eğitimi para ile satılmaktadır. Yıllar önce Şark Islahat Planını hazırlayan zihniyet Kürtlere Kürtçe konuştukları için para cezası veriyordu. Bu pakette ise insanlar evrensel ve tartışmasız bir hak olan anadilde eğitim hakkından faydalanması için yine para vermesi öngörülmektedir. Kamusal ve ücretsiz olması gereken anadilinde eğitim piyasasının tekliline bırakılmaktadır. Anadilinde eğitim kamusal bir haktır ve eğitimin bütün kademelerinde ve türlerinde anadilinde eğitim yapılabilmelidir. Bu nedenle anadilinde eğitim bu yasa tasarısının ön gördüğü gibi sadece özel okullarda ve lise düzeyinde değil, tüm kamu okullarında ve eğitimin tüm kademelerinde yapılmalıdır.

Tasarının on ikinci maddesinde yapılan düzenleme çeşitli protesto yöntemlerine getirilmek istenen bir kısıtlama niteliğinde olup değerlendirilmesi gereken bir düzenlemedir. Tasarı bu yönü ile incelenmeye muhtaçtır.

On üçüncü madde yer alan düzenleme ile başlığının değiştirilmesiyle suçun konusunun kapsamı genişletilmiş, suça ilişkin ceza miktarı artırılmıştır. Toplantı ve gösteri yürüyüşü gibi temel haklarla, sivil demokratik eylemlerin yapılması esnasında sorun yaratabilir. Örneğin bir kaldırım üzerinde oturma eylemi yapan bir topluluk kaldırımdan yürüme biçiminde gerçekleşecek kamusal bir hakkın kullanımına engel olabilir. Ceza miktarının artırılması demokrasi ile çatışır.

Tasarının on dördüncü maddesinde öngörülen değişikliğin ise yeterli ve kişilerin yaşam biçimini güvenceye alacak nitelikte olmadığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte “sivil cuma” eylemselliğine karşı bir engelleme olarak değerlendirilebilecek bir düzenleme ile karşı karşıya olduğumuzu not düşmek gerekir. Yine, sadece dini ibadetleri koruma altına alan bu düzenleme kişilerin yaşam tarzlarına yönelik bir değişiklik içermediği için olumlu nitelikte değildir.

On beşinci madde de ise, “etnik köken ve cinsel yönelim, cinsiyet kimliği” kriterlerine yer verilmemiş olması itibarıyla eksik ve tüm toplumu kucaklamayan bir yaklaşımın tezahürüdür. Bu eksiklikler nedeni ile yasak savma niteliğindeki bu düzenleme de tarafımızca kabul edilemez.

Tasarıda yer alan diğer bir düzenleme ile köy adlarının değiştirilmesi valiliklere bırakılmaktadır. Düzenleme bu hali ile kabul edilebilir değildir. Zira tekçi zihniyet burada kendisini göstermekte, halkın talepleri yine görmezden gelinmektedir. Tarafımızca eski yer adlarının demokratik kriterlere göre değiştirilmesine yönelik kapsamlı bir kanun teklifi verilmiş ancak gündeme alınmamıştır. Tüm eski yer adlarını, coğrafi adları halkın eğilimi doğrultusunda referandum ile halkın onayından geçecek biçimde değiştirilmelidir. Bu yönde halktan gelen köklü ve yaygın bir talep mevcuttur. Bunun gereği yapılmalı, eski yer adları tümenden demokratik yol ve yöntemlerle değiştirilmelidir.

Tasarıda ayrıca kamu hizmetinden yasaklılara siyasi partilere üye olma hakkı tanınırken öğrencilerin memurların kapsam dışı tutulması kabul edilemez. Kaldı ki, başbakan bu paketi ilk açıkladığı gün memurlara dair yasakların kaldırılacağına işaret etmişti. Toplumdan gelen talepler, kapsamın genişletilmesi yönünde iken daraltılması ve siyasi partiye üye olma hakkının kamu hizmetinden yasaklılara indirgenmesi kabul edilemez.

Tasarı ile Siyasi Partiler Kanununun 43 üncü maddesi ile yapılan düzenlemede; propaganda da dil yasağı kaldırılmakla birlikte “anadilde siyaset” gibi bir dil kullanılmaması ve dil yasaklarına dair tüm mevzuatta değişiklik yapılmaması eksiklik teşkil etmektedir.

Tasarıda ön görülen diğer bir düzenleme ise kurban derilerinin THY tekelinde olmasına yöneliktir. Kurban deri ve bağırsak toplama yetkisi THY’na verilen bir tekel imtiyazıydı. Atatürk döneminde kurulan ve imtiyazını buradan alan Türk hava kurumunun bu tekeli elinde bulundurması, yıllarca tartışılan bir konuydu. Buna fitre ve zekat toplama yetkisi de dahildir. Bu düzenleme ilk bakışta doğru ve hakkaniyete uygun gözükse de, esasında bir yığın soru işaretini de doğurmaktadır. AKP’nin aynı zamanda bir cemaatler ve tarikatlar ittifakı olduğu göz önüne alındığında, bu düzenleme, pastadan pay isteyenlerin amacına ulaşması olarak da yorumlanabilir. Bugün Türkiye’de deniz feneri adı altında yapılan yolsuzluklar gün yüzüne çıkmış durumda. Bu düzenleme ile bu derneğinde bu pastadan pay elde etmesi söz konusu. Ancak şaibeli bir kuruluş olduğu için toplanan yardımları kamu yararına kullanıp kullanmayacağı da sıkıntılıdır.

Başbakan’ın klavyelere özgürlük olarak nitelendirdiği düzenlemeden de özgürlük çıkmadığı tasarının ilgili maddesinde açıkça görülmektedir. Öneri ile sadece X-Q-W’nin kullanımının önündeki müeyyideyi kaldırıyor. Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunda herhangi bir düzenleme söz konusu değil. Halihazırda bu harfleri alfabeye katmıyor, sadece kullanımını cezasız bırakıyor. Buradan hareketle, kişilerin doğan çocuğuna “Newroz, Welat” gibi isimler koyarken yine engelleme ile karşı karşıya kalabileceğinin altını çizmek gerekir.

Bengi Yıldız

Batman

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 58 inci maddesinin başlığı “Propaganda yayınlarına ilişkin yasaklar ve propagandada kullanılacak dil:” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda, Türkçe’nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerle de yapılabilir.”

MADDE 2- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Siyasi partiler, tüzüklerinde yer almak ve iki kişiden fazla olmamak kaydıyla eş genel başkanlık sistemini uygulayabilirler. Eş genel başkanlar, bu Kanunda genel başkan için öngörülen hükümlere tabidir.”

MADDE 3- 2820 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partilerin ilçe teşkilatı, ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve kurulmuş ise belde teşkilatından meydana gelir. Parti tüzüğünde ilçe disiplin kurulu teşkili de öngörülebilir. Beldelerde teşkilat kurulması zorunlu değildir.”

MADDE 4- 2820 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu madde uyarınca yapılacak yardımlar sadece parti ihtiyaçları veya parti çalışmalarında kullanılır.

Milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların %3’ünden fazlasını alan siyasi partilere de Devlet yardımı yapılır. Bu yardım en az Devlet yardımı alan siyasi partinin ikinci fıkra gereğince almış olduğu yardım ve genel

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 58 inci maddesinin başlığı “Propaganda yayınlarına ilişkin yasaklar ve propagandada kullanılacak dil:” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda, Türkçe’nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerle de yapılabilir.”

MADDE 2- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Siyasi partiler, tüzüklerinde yer almak ve iki kişiden fazla olmamak kaydıyla eş genel başkanlık sistemini uygulayabilirler. Eş genel başkanlar, bu Kanunda genel başkan için öngörülen hükümlere tabidir.”

MADDE 3- 2820 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasi partilerin ilçe teşkilatı, ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve kurulmuş ise belde teşkilatından meydana gelir. Parti tüzüğünde ilçe disiplin kurulu teşkili de öngörülebilir. Beldelerde teşkilat kurulması zorunlu değildir.”

MADDE 4- 2820 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu madde uyarınca yapılacak yardımlar sadece parti ihtiyaçları veya parti çalışmalarında kullanılır.

Milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların %3’ünden fazlasını alan siyasi partilere de Devlet yardımı yapılır. Bu yardım en az Devlet yardımı alan siyasi partinin ikinci fıkra gereğince almış olduğu yardım ve genel

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

seçimlerde aldığı toplam geçerli oy esas alınarak kazandıkları oyla orantılı olarak yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak yardım bir milyon Türk Lirasından az olamaz. Bunun için her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.”

MADDE 5- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Toplantı ve gösteri yürüyüşleri, tüm il ve ilçe sınırları içerisinde aşağıdaki hükümlere uyulmak şartıyla her yerde yapılabilir.

İl ve ilçelerde toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı, kamu düzenini ve genel asayiş bozmayacak ve vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde ve 22 nci maddenin birinci fıkrasında sayılan sınırlamalara uyulması kaydıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin il ve ilçe temsilcileri ile en çok üyeye sahip üç sendikanın ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının il ve ilçe temsilcilerinin görüşleri alınarak mahallin en büyük mülki amiri tarafından belirlenir.

İl ve ilçenin büyüklüğü, gelişmişliği ve yerleşim özellikleri dikkate alınarak birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı belirlenebilir.

Belirlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı yerel gazeteler ile valilik ve kaymakamlık internet sitelerinden ilan edilerek halka duyurulur.

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri yer ve güzergâhı hakkında sonradan yapılacak değişiklikler de aynı yöntemle yapılır. Bu değişiklikler duyurudan onbeş gün sonra geçerli olur.

Birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhının belirlendiği il ve ilçelerde düzenleme kurulu kamu düzenini ve genel asayiş bozmayacak ve vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde belirlenen yer ve güzergâhlardan birisini tercih edebilir.”

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

seçimlerde aldığı toplam geçerli oy esas alınarak kazandıkları oyla orantılı olarak yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak yardım bir milyon Türk Lirasından az olamaz. Bunun için her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.”

MADDE 5- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Toplantı ve gösteri yürüyüşleri, tüm il ve ilçe sınırları içerisinde aşağıdaki hükümlere uyulmak şartıyla her yerde yapılabilir.

İl ve ilçelerde toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı, kamu düzenini ve genel asayiş bozmayacak ve vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde ve 22 nci maddenin birinci fıkrasında sayılan sınırlamalara uyulması kaydıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin il ve ilçe temsilcileri ile güzergâhın geçeceği ilçe ve il belediye başkanlarının, en çok üyeye sahip üç sendikanın ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının il ve ilçe temsilcilerinin görüşleri alınarak mahallin en büyük mülki amiri tarafından belirlenir. İl ve ilçenin büyüklüğü, gelişmişliği ve yerleşim özellikleri dikkate alınarak birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı belirlenebilir.

Belirlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhı yerel gazeteler ile valilik ve kaymakamlık internet sitelerinden ilan edilerek halka duyurulur.

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri yer ve güzergâhı hakkında sonradan yapılacak değişiklikler de aynı yöntemle yapılır. Bu değişiklikler duyurudan onbeş gün sonra geçerli olur.

Birden fazla toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzergâhının belirlendiği il ve ilçelerde düzenleme kurulu kamu düzenini ve genel asayiş bozmayacak ve vatandaşların günlük yaşamını zorlaştırmayacak şekilde belirlenen yer ve güzergâhlardan birisini tercih edebilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 6- 2911 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açık yerlerdeki toplantılar ile yürüyüşler güneş batmadan önce dağılacak şekilde, kapalı yerlerdeki toplantılar ise saat 24.00’e kadar yapılabilir.”

MADDE 7- 2911 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu yükümlülüğün yerine getirildiğine dair tutulan tutanak düzenleme kurulu tarafından hazırlanarak yetkili kolluk amirine teslim edilir.”

“Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde katılımcıların ve konuşmacıların ses ve görüntüleri kolluk tarafından kaydedilebilir. Elde edilen kayıt ve görüntüler şüphelilerin ve suç delillerinin tespiti dışında başka bir amaçla kullanılamaz.”

MADDE 8- 2911 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul, toplantının amacı dışına çıktığı veya düzen içinde gerçekleşmesini imkânsız gördüğü takdirde dağılma kararı alır ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirir.”

MADDE 9- 2911 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“j) 12 nci madde gereğince kurul tarafından toplantının dağılmasına karar verilmesi halinde,”

MADDE 10- 2911 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasında yer alan “(a) ve (b) bentlerindeki” ibaresi “Birinci fıkrada düzenlenen” şeklinde değiştirilmiştir.

(Anayasa Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 2911 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açık yerlerdeki toplantılar ile yürüyüşler güneş batmadan önce dağılacak şekilde, kapalı yerlerdeki toplantılar ise saat 24.00’e kadar yapılabilir.”

MADDE 7- 2911 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu yükümlülüğün yerine getirildiğine dair tutulan tutanak düzenleme kurulu tarafından hazırlanarak yetkili kolluk amirine teslim edilir.”

“Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde katılımcıların ve konuşmacıların ses ve görüntüleri kolluk tarafından yapıldığı belli olacak şekilde kaydedilebilir. Elde edilen kayıt ve görüntüler şüphelilerin ve suç delillerinin tespiti dışında başka bir amaçla kullanılamaz.”

MADDE 8- 2911 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Toplantının amacı dışına çıktığı veya düzen içinde gerçekleşmesini imkânsız gördüğü takdirde Kurul veya toplanmadığı takdirde Kurul Başkanı dağılma kararı alır ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirir.”

MADDE 9- 2911 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“j) 12 nci madde gereğince kurul tarafından toplantının dağılmasına karar verilmesi halinde,”

MADDE 10- 2911 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasında yer alan “(a) ve (b) bentlerindeki” ibaresi “Birinci fıkrada düzenlenen” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşü, daha sonra 23 üncü maddede belirtilen kanuna aykırı durumlardan bir veya birkaçının vuku bulması sebebiyle, Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü haline dönüşürse:

a) Düzenleme kurulu toplantı veya gösteri yürüyüşünün sona erdiğini topluluğa ilan eder ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirir.

b) Düzenleme kurulunun bu görevi yerine getirmemesi hâlinde, durum yetkili kolluk amiri tarafından mahallin en büyük mülki amirine bildirilir. Mahallin en büyük mülki amiri tarafından toplantının sona erdirilip erdirilmeyeceğine dair karar alınır.

c) Mahallin en büyük mülki amiri, yazılı veya acele hallerde sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla sözlü emirle, mahallin güvenlik amirlerini veya bunlardan birini görevlendirerek olay yerine gönderir.”

MADDE 11- 14/10/1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “625 sayılı” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ayrıca, Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla, özel öğretim kurumları açılabilir. Bu kurumlarda eğitimi ve öğretimi yapılacak dil ve lehçeler Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir. Bu kurumların açılmasına ve denetimine ilişkin esas ve usuller, Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(Anayasa Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşü, daha sonra 23 üncü maddede belirtilen kanuna aykırı durumlardan bir veya birkaçının vuku bulması sebebiyle, Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü haline dönüşürse:

a) Düzenleme kurulu toplantı veya gösteri yürüyüşünün sona erdiğini topluluğa ilan eder ve durumu derhal yetkili kolluk amirine bildirir.

b) Düzenleme kurulunun bu görevi yerine getirmemesi hâlinde, durum yetkili kolluk amiri tarafından mahallin en büyük mülki amirine bildirilir. Mahallin en büyük mülki amiri tarafından toplantının sona erdirilip erdirilmeyeceğine dair karar alınır.

c) Mahallin en büyük mülki amiri, yazılı veya acele hallerde sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla sözlü emirle, mahallin güvenlik amirlerini veya bunlardan birini görevlendirerek olay yerine gönderir.”

MADDE 11- 14/10/1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “625 sayılı” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ayrıca, Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerle eğitim ve öğretim yapmak amacıyla, özel okul açılabilir. Bu kurumlarda eğitimi ve öğretimi yapılacak dil ve lehçeler Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir. Bu kurumların açılmasına ve denetimine ilişkin esas ve usuller, Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 12- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 112 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi

MADDE 112- (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,

b) Kişinin eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasına,

c) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi

MADDE 113- (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,

b) Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi halinde, fail hakkında birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

(Anayasa Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 112 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi

MADDE 112- (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,

b) Kişinin eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasına,

c) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi

MADDE 113- (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,

b) Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi halinde, fail hakkında birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye birinci fıkraya hükmüne göre ceza verilir.”

MADDE 15- 5237 sayılı Kanunun 122 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nefret ve ayrımcılık

MADDE 122- (1) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle;

a) Bir kişiye kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini,

b) Bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını,

c) Bir kişinin işe alınmasını,

d) Bir kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını,

engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 16- Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla;

a) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (D) bendinde yer alan “Ancak; Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adları, alakadar Vilayet Daimi Encümeninin mütalaası alındıktan sonra, en kısa zamanda Dahiliye Vekaletince değiştirilir.” cümlesi,

b) 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun;

1) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi,

2) 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar” ibaresi,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye birinci fıkraya hükmüne göre ceza verilir.”

MADDE 15- 5237 sayılı Kanunun 122 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nefret ve ayrımcılık

MADDE 122- (1) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle;

a) Bir kişiye kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini,

b) Bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını,

c) Bir kişinin işe alınmasını,

d) Bir kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını,

engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 16- Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla;

a) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (D) bendinde yer alan “Ancak; Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adları, alakadar Vilayet Daimi Encümeninin mütalaası alındıktan sonra, en kısa zamanda Dahiliye Vekaletince değiştirilir.” cümlesi,

b) 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun;

1) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi,

2) 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar” ibaresi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 13 üncü ve 36 ncı maddeleri ile 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümet komiserine veya yardımcılara veya hükümet komiseri tarafından” ibaresi ve 37 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, hükümet komiseri ve yardımcılarının” ibaresi,

d) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi,

e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 222 nci maddesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 13 üncü ve 36 ncı maddeleri ile 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümet komiserine veya yardımcılara veya hükümet komiseri tarafından” ibaresi ve 37 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, hükümet komiseri ve yardımcılarının” ibaresi,

d) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi,

e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 222 nci maddesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı V.

C. Yılmaz

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

M. Güler

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

